

T.C
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
TEKSTİL VE MODA TASARIMI PROGRAMI

FOVİZM AKIMI VE TEKSTİLDEKİ YANSIMALARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Zeynep Özlem YILMAZ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Şenay ALSAN

İstanbul-2016

T.C
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
TEKSTİL VE MODA TASARIMI PROGRAMI

FOVİZM AKIMI VE TEKSTİLDEKİ YANSIMALARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Zeynep Özlem YILMAZ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Şenay ALSAN

İstanbul-2016

TEZ ONAY SAYFASI EKLENECEK

Teşekkür

Yüksek lisans çalışmam sırasında bana yardımcı olan sevgili hocalarıma ve benimle fikir alışverişi yaparak desteklerini esirgemeyen arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Tez danışmanım, Yrd. Doç. Dr. Şenay ALSAN'a ayrıca saygı ve sevgilerimi sunar teşekkür ederim.

Beni maddi ve manevi olarak destekleyen aileme emekleri ve sabırları için teşekkür ederim.

İstanbul, 2016

Zeynep Özlem YILMAZ

İçindekiler

İçindekiler	i
1. GİRİŞ	1
2. FOVİZM AKIMI	2
2.1. Fovizm Akımının Tanımı	2
2.2. Fovizm Sanat Akımını Hazırlayan Nedenler	3
2.3. Fovizm Akımının Tarihsel Gelişimi	4
3. FOVİZM VE DÖNEMİN SANAT AKIMLARI	11
3.1. La Belle Epoque (Güzel Dönem) (1871/1880-1914)	11
3.2. Yabancı Fovist Sanatçılar	12
3.2.1. Henri Matisse	12
3.2.2. Andre Derain	15
3.2.3. Maurice de Vlaminck	18
3.2.4. Kees van Dongen	22
3.3. Türkiye’de Fovizm	26
3.4. Türk Fovist Sanatçılar	28
3.4.1. Fikret Mualla	28
3.4.2. Bedri Rahmi Eyuboğlu	32
3.4.3. Burhan Doğançay	35
4. FOVİZM AKIMI’NIN TEKSTİLDEKİ YANSIMALARI	37
4.1. Fovist Sanatçıların Tekstil Ürünleri	37
4.1.1. Henri Matisse ve Tekstil Ürünleri	37
4.1.2. Bedri Rahmi Eyuboğlu ve Tekstil Ürünleri	41
4.2. Tekstilde Fovizm Akımını İşleyen Tasarımcılar	44
4.2.1. Yves Saint Laurent	44
4.2.2. Tata Naka	48
4.2.3. Sonia Deleunay	51

4.2.4. Diğer Tasarımcılar	56
4.3. Fovizm Akımının Tekstildeki Geleceği	75
5. SONUÇ.....	85
6. KAYNAKLAR	87

KISALTMALAR

s. : Sayfa

v.b : ve benzeri

v.s : ve saire

y.y : yüzyıl

Yrd. : Yardımcı

Doç. : Doçent

Dr. : Doktor

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 2-1: Jean Puy, 1905, Musée Paul-Dini.....	6
Şekil 2-2: Henri Rousseau, Aç Aslan Antilopun Üzerine Atlar, 1905.	7
Şekil 2-3: The Steins Collect Matisse, Picasso, and the Parisian Avant-Garde . San Francisco Museum of Modern Art.	8
Şekil 2-4: André Derain, Collioure'un Balıkçı Tekneleri, 1905.	9
Şekil 2-5: Alexey von Jawlensky, Şakayıklı Genç Kız, 1909, Von der Heydt Müzesi, Wuppertal. Jawlensky.	10
Şekil 3-1: Matisse, Collioure'un Çatıları, 1905, Ermitaj Müzesi, Petersburg.	14
Şekil 3-2: Henri Matisse , Dance , Hermitage, St. Petersburg, Russia	15
Şekil 3-3: Charing Cross Bridge, London, 1906, National Gallery of Art, Washington, D.C.	17
Şekil 3-4:The Orchard.....	19
Şekil 3-5:Portrait of Derain, 1905 by Vlaminck.	20
Şekil 3-6: Maurice de Vlaminck. The River Seine at Chatou, 1906.	22
Şekil 3-7: Woman With Blue Eyes, 1908, Kees Van Dongen	23
Şekil 3-8: Kees Van Dongen, A Finger On Her Cheek, 1910. Oil On Canvas, 65 x 54 cm, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Pictoright, Amsterdam.....	25
Şekil 3-9: Bedri Rahmi Eyüboğlu,İstanbul-1955	27
Şekil 3-10: Fikret Mualla, Balıkçı.....	29
Şekil 3-11: Fikret Mualla, Çiçekli Bar	30
Şekil 3-12: Fikret Mualla, Çiçekli Bar	31
Şekil 3-13: Bedri Rahmi Eyoboğlu'nun Fovizm Etkisi Taşıyan Eseri.	33
Şekil 3-14:Burhan Doğançay, Whispering Wall II, 142.00 x 210.00 cm. 1986.....	36
Şekil 4-1:Henri Matisse At, Rider ve Yedekleme H. Matisse / DACS 2014 Fotoğraf © Palyaço 1943-4: Centre Pompidou, MNAM-CCI, Dist. RMN-Grand Palais / Jean-Claude Planchet	37
Şekil 4-2: Rahip Giysisi	38
Şekil 4-3:Henri Matisse Sheaf California. 1953. Koleksiyonu Üniversitesi, Los Angeles.Hammer Müzesi	39
Şekil 4-4: Henri Matisse . Salyangoz. 1953. Veraset H. Matisse / DACS 2014	40

Şekil 4-5: Wesley Simpson İçin Salvador Dali Tarafından Tasarlanan İpek Eşarp, 1947 (solda). “Sebze Yaması”, Wesley Simpson İçin Marcel Vertes Eşarp, 1944 (sağda).....	41
Şekil 4-6: Bedri Rahmi Eyuboğlu Ait Deniz Kızı Eftelya Adlı Bez Çanta.....	42
Şekil 4-7: Bedri Rahmi Eyuboğlu'dan Karagöz'ün Gemisi Adlı Fular.....	43
Şekil 4-8: Bedri Rahmi Eyuboğlu'na Ait Paşmina Şal Örneği.	43
Şekil 4-9: Yves Saint Laurent-F/W Influence from Matisse	45
Şekil 4-10: Installation view of Yves Saint Laurent- The Retrospective at the Denver Art Museum, March 25-July 8, 2012.	46
Şekil 4-11: Yves Saint Laurent, Haute Couture İlkbahar-Yaz, 1992, Henri Matisse'in Renkleri.....	48
Şekil 4-12: Tata-Naka Design Dress	49
Şekil 4-13: Tata-Naka 2014/2015	50
Şekil 4-14: Tata-Naka A/W 2014/2015.....	51
Şekil 4-15: Sonia Delaunay- Terk, Simultaneous Dress, Front Back Paris, 1913.....	53
Şekil 4-16 : "Giysi Tasarımı, 1922"	54
Şekil 4-17: "Moda Tasarımları, 1923"	55
Şekil 4-18: "Keten Üzerine Baskı, 1924".....	55
Şekil 4-19: "Chanel İçin Tasarlanan Çin İpeği Üzerine Baskılı Kumaş, 1928"	56
Şekil 4-20: Carolina Herrera Spring/Summer 2010 Matisse's Cut Outs.....	57
Şekil 4-21: Issey Miyake, Matisse Etkisi	57
Şekil 4-22: Fauvism and Fashion Lanvin 2012/2013.....	58
Şekil 4-23 :Fauvism and Fashion Lanvin 2012/2013.....	59
Şekil 4-24: Fauvism and Fashion	60
Şekil 4-25: Fauvism and Fashion –Lanvin-2012/13	61
Şekil 4-26: Fauvism and Fashion-Lanvin 2012/13	62
Şekil 4-27: Desigual Markasının Fovizm Etkisi Taşıyan Giysileri.	63
Şekil 4-28: Desigual Markasının Fovizm Etkisi Taşıyan Giysileri.	64
Şekil 4-29: Sol Céline SS 2014 ve Sağ Primark SS2014	65
Şekil 4-30: Celine SS14 (solda) ve Zara SS14 (sağda)	66
Şekil 4-31: Prada'nın 2014 koleksiyonu, Alexander McQueen İlkbahar 2014.....	67
Şekil 4-32: SS14 Prada'nın Sokak Sanatı Tasarımları.....	68
Şekil 4-33: SS14 Prada'nın Sokak Sanatı Tasarımları.....	69

Şekil 4-34: Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 Koleksiyonu.....	70
Şekil 4-35:Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 Koleksiyonu.....	71
Şekil 4-36: Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 Koleksiyonu.	72
Şekil 4-37:Castelbajac-2015-İlkbahar-Yaz	73
Şekil 4-38: Versace 2012 Koleksiyonu	74
Şekil 4-39: Pablo Picasso (1881-1973).	75
Şekil 4-40:Henry Matisse (1869-1954)	75
Şekil 4-41:Fovizm Renk Temalı Aksesuarlar	76
Şekil 4-42:Dolce-Gabbana- Spring-Summer-2014	77
Şekil 4-43:Dolce Gabbana SS/2014.....	78
Şekil 4-44: Versace FW-2015/16.....	79
Şekil 4-45:Versace-FW-2015/26.....	80
Şekil 4-46:Sokak Modası	81
Şekil 4-47: Chanel, F/W 2015	82
Şekil 4-48:Anton Belinsky F/W 2015-2016.....	83
Şekil 4-49: Colours Of The Fauvism	84

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Zeynep Özlem YILMAZ
Ana sanat Dalı : Tekstil ve Moda Tasarımı
Programı : Tekstil ve Moda Tasarımı
Tez Danışmanı : Yrd.Doç. Dr. Şenay ALSAN
Tez Türü ve Tarihi: : Yüksek Lisans- Ocak 2016

FOVİZM AKIMI VE TEKSTİLDEKİ YANSIMALARI

ÖZET

1905 yılında sanat eleştirmeni, Louis Vauxcelles'in bir grup ressam için ilk kez "Fauve" deyiminin kullanılmaya başlanmasıyla ortaya çıkan Fovizm akımı günümüzde hayatın her alanında etkisini göstermektedir. Tekstil tasarımına etkisi 1. Dünya Savaşı ile görünür hal almış olan bir sanat akımıdır. Savaş sonrası yaşanan yoksulluk ve hammadde kıtlığı sebebiyle tasarımda önemli olan deri ve iplik gibi malzemelerin kullanımının durdurulması nedeniyle giysi hazırlamada farklı malzeme arayışına gidilmiş ve bu farklı kullanımlar Fovizm akımının beraberinde tasarım anlayışına yeni bir soluk getirmesine yol açmıştır. Bunun sonucunda tasarımcılar, renksiz, kasvetli, aşırı ciddi ve durağan giysiler yerine akımın tekstile

olan etkisiyle renkli, modern, dinamik, baskı ağırlıklı ve asimetrik formları kullanmıştır.

Fovizm akımının etkileri, aksesuar, kozmetik ve özellikle giysi tasarımında modanın alışlagelmişini renk skalasıyla değiştiren yeniliklerle karşımıza çıkararak modern ve detaysız kesimleri canlı renkler kullanarak ön plana çıkarmıştır.

Günümüzde ise, tasarımcıların halen Fovizm sanat akımından etkilenerek ilham almaya ve etkilenmeye devam etmekte olduğunu göstermeye yönelik olarak bu çalışmada tasarımcıların çalışmalarından çeşitli örneklere yer verilmiştir.

Bu araştırma, Fovizm sanat akımının, tekstil tasarımı ile sosyal, kültürel ve sanat alanlarındaki yansımalarından bahsedilerek, bu akımdan etkilenme yoluyla tekstil tasarımlarını oluşturan tasarımcıların Fovizm akımını tasarımlarında nasıl kullandıklarını göstermeye yönelik bir çalışmadır.

Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Fovizm sanat akımı öncesi Avrupa'daki sanattan ve Fovizm akımının öncü sanatçılarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde ise, Fovizm akımının tasarıma etkisine yer verilerek giysi tasarımına sağladığı katkı gösterilmeye çalışılmıştır. Son bölümde de, Fovizm akımının tekstille ilişkisine ve güncelliğini korumasına dair akımı benimsemiş tasarımcıların eserlerine etkisine yer verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fovizm, Renk, Tekstil

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Zeynep Özlem YILMAZ
Field : Textile and Fashion Design
Program : Textile and Fashion Design
Supervisor : Yrd. Doç. Dr. Şenay ALSAN
Degree Awarded and Date : Master-January 2016

FAUVISM AND REFLECTION IN TEXTILE

ABSTRACT

In 1905 Autumn Exhibition, the art critic Vauxcalles, who adopted the traditional concept of art, used the term "Fauve" for the first time for a group of painters. After that, Fauvism movement has started to show itself in all areas of life. The effect on the textile design had become visible with World War I. During the war the effect of Fauvism in women's clothing had become apparent. After three years of war, the poverty and scarcity caused the production of leather and silk to stop, which had an important role in daily women clothing. As leather shoes, silk dresses, left their place to clothes made with different materials. Designers with the influences of the decade, started using dynamic, colorful, and asymectic designs with different printing methods instead of static, sombre colors and serious designs.

Fauvism effects accessories, cosmetics and especially in the modern fashion clothing by removing the conventional design. This is done by taking an innovational step through changing the color scheme and using no details on the highlighted segments with full of vivid colors.

Designers of today, are still influenced by the designs of Fauvism art. In this work, those influences of Fauvism are shown with examples.

This research of Fauvism art, is willing to demonstrate the influences in textile design together with social, cultural reflections in the field of art. The designer created textile designs, are demonstrated by how the designers are using their design.

The study consists of three parts. In the first part, it has given a brief trajectory about the history behind the time that was before the Fauvism art movement. This is shown together with the leading artists of art and influences of Fauvism movements in Europe. In the second part, the effects on the design of the Fauvism movement has shown with its contributions to clothes design. In the last section, Fauvism movements relation to textile design and the effect of actual works of designers who had adopted the movement regarding to preserve the movement will be given.

Keywords: Fauvism, Colour, Textile

1. GİRİŞ

”Fovizm Akımı ve Tekstildeki Yansımaları” adlı bu çalışmam da, Fovizm sanat akımının, tekstil tasarımlarını nasıl etkilediği sosyal, kültürel ve sanat alanındaki yansımalarının neler olduğu, geçmişten günümüze kadarki dönemde Fovizm'den etkilenen tasarımcıların Fovizm akımını, tekstil tasarım ürünlerine nasıl yansıttığı incelenmektedir.

Bu çalışma üç bölümde incelenmiştir. Birinci bölümde; Fovizm sanat akımının öncesinde Avrupa’da sanatın tanımı yapılmış ve siyasi tarih ile olan ilişkisine değinilerek akımın öncü sanatçılarından bahsedilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde ise; Fovizm sanat akımının tasarım üzerindeki etkisine ve Fovizm sanat akımının giyim tasarımına etkilerine değinilmiştir.

Üçüncü bölümde ; 1900'lerden günümüze Fovizm'i benimsemiş moda tasarımcıları derinlemesine araştırılarak Fovizm'den etkilenen dönemin modasına damgasını vuran bu sanatçıların eserlerine yer verilmiştir.

Ayrıca Fovizm sanat akımı yaşantımızın her alanında kendini göstermektedir. Bu sebeple, konu aksesuar, baskı tasarımları, kumaş renk skalası gibi alanlardaki etkileriyle incelenmiştir.

2. FOVİZM AKIMI

2.1. Fovizm Akımının Tanımı

Fovizm, renklerin tanımlayıcı işlevine karşı çıkararak onları tüm duyguların katıldığı bir anlatım aracı olarak kullanmayı amaçlayan ve 20. yüzyılın başında ortaya çıkan bir resim akımı olarak tanımlanır (Karakıya, 2011:102).

Renkleri fazla karıştırmadan saf olarak kullanıp, plastik değerleri yüzeleştirerek ve doğa renklerine bağlı olmadan doğadan resim yapan 1905 yılında Matisse tarafından öncülüğü yapılan Fovizm, bir ressamlar grubunun resim anlayışına verilen isimdir (Turani, 2006:43,44).

1905 yılında “Sonbahar Sergisi”nde geleneksel sanat anlayışını benimseyen, eleştirmen Vauxcalles, salonda yer alan ve aralarında Vlaminck’in de bulunduğu bir grup ressam için, ilk kez “Fauve” deyimini kullanmıştı. Vahşi yırtıcı anlamına gelen bu sözcük, sonradan bu akımın adı oldu ve tarihe yerleşti. Fransız eleştirmen, parlak, canlı ve katkısız renklerle boyanmış tuvaler arasında on beşinci yüzyılın İtalyan heykel anlayışını yansıtan bir yapıyla karşılaşınca “Donatello vahşiler arasında” yorumunda bulunmuştur. Ona göre “vahşiler” Matisse, Derain, Manguin, Puy, Rovavit, Valtat ve Vlaminck’ti (Özsezgin 1978: 18).

Akımın “fouve” (vahşi hayvan) olarak tanımlanmasının nedeni, fovların doğrudan tüpten sıkılmış ana renkleri kullanarak değişik duygusal durumları yansıtmaya çalışmaları ve rengin yanında fırça vuruşlarını da dramatik bir etki yaratmak için kullanmalarındır. Fırça vuruşlarının ve ham renklerin bir araya gelmesiyle oluşan saldırgan etki nedeniyle bu tanımlama ortaya atıldı (Keser, 2005:139).

2.2. Fovizm Sanat Akımını Hazırlayan Nedenler

Fransız ressamlar grubunun sanat anlayışı olarak bilinen ve eserlerini 1905'te Paris'te topluca sergileyen Fovizm İzlenimcilik (Empresyonizm) akımının bir devamı sayılabilir. İzlenimcilik; İlk olarak 19. yy'ın sonlarında Fransa'da beliren bir resim akımı ve anlayışıdır (Turani, 1993:116). İzlenimcilerin aksine fovistler resimlerinde nesnelere deformasyona uğratarak resmetmeyi amaçlamışlardır (Sözen ve Tanyeli, 2005: 86).

Fovistler, izlenimcilerin salt görsel algılamalarını tuvale aktarmalarına karşı çıkarak, gözlenenin kişinin görme duyusunun yanı sıra tüm duyularını da etkilediğini ve aslında tuvale yansması gerekeninde bu duygular olduğunu ileri sürmüşlerdir (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997:613).

İzlenimcilerde görülen pastel ve yumuşak olan renk tonları, fovistlerde tam tersine, parlaklaşmış, küçük fırça darbelerine ağırlık veren teknik ise, daha geniş ve tek defada oluşmuş renk lekeleri oluşturma anlayışına hakimdir.

Rönesans'tan beri süregelen Natüralist sanat, 19. yüzyılda Empresyonizmin açık hava ressamlığıyla son aşamasına ulaşmıştır. Bu aşamada sanat, uçarı izlenimlerin peşinde bir ışık ressamlığına dönüşür. Bu yeni akım 1870' lerde ortaya çıktığı zaman yadırganmıştır. Fakat kısa bir süre içinde sanat yaşamına egemen olmuş ve Empresyonizm'in getirdiği yeni görüş bütün sanatlarca benimsenmiştir.

Empresyonizm göz duyarlığına dayanan bir sanattır. Çevremizde yer alan nesnelere, kavramlarından sıyrarak anlık bir görüntü, bir izlenim olarak sanata yansıtılmaktadır. Empresyonistlerle yeni bir düşünce ortaya çıkmıştır.

Batı sanatının her döneminde olduğu gibi, bu dönemde de alışlagelen dünya yeni bir görünüm kazanmaktadır. Bu görünüm Marcel Proust'u öylesine etkilemişti ki, Empresyonistleri yeni bir dünyanın yaratıcıları olarak görüyor ve bunu romanlarından birinde dile getiriyordu (İpşiroğlu, 1978; s. 20).

Ancak Empresyonizm'in büyümesi uzun sürmez. 20. yy'ın başından itibaren empresyonizmin bir ilüzyon olduğu ifade edilmektedir.

Matisse'in çevresinde toplanan Fransız Ekspresyonistleri (Vlaminck, Rouault, Derain, Marquet, Manguin, Puy) eleştirilen Louis Vauxelle'in kendilerine verdiği "Fauves" (Vahşiler; yırtıcı hayvanlar) adını seve seve benimsemişlerdir; ama bunun nedenini işledikleri konulara bakarak anlamak zordur. Çünkü ele aldıkları konular natürmort ve manzara resimlerinin aksine konulardır. Fovların getirdikleri yenilik, sanata renkli bir bakış açısı katmaktadır. (İpşiroğlu, 1978; s. 24-25). Kullandıkları renkler, çığgınca bir iş gününün, coşkunun ifadesi olarak yorumlanıyordu zamanında. Vlaminck, "*Bir çığgınlık içindeydim, yeni bir dünya yaratmak istiyordum*" diyor, "*gözlerimin dünyasına, sadece kendim için bir dünya... Tonları abartıyor, algılanabilecek her duyuyu bir renk cümbüşüne dönüştürüyordum. Kendimi delicesine aşık, dizginlenemez bir vahşi gibi duyuyordum bana resim yaptıran içgüdümdü.*" İçgüdüler, duygu ve coşkularla yapılan sanat örneklerine, daha önce Gauguin ve Vincent Van Gogh gibi Empresyonist sanatçıların eserlerinde rastlanmaktadır.(<http://www.arsivfotoritim.com/yazi/sanat-akimlari-fovizm>) Erişim Tarihi: 25.03.2015

Geleneksel sanatın dışına çıkabilmek için sadece coşku ve duygu ifade etmek yetmiyordu. Bu yüzden Fovların sanatı, kısa bir süre içinde renk ve motif oyununa dökülüyor. Bu dönemin görgü tanığı ünlü koleksiyoncu Daniel-Henry Kahnweiler, "*Batı sanatı bu dönemde işlemeciliği (dekorasyon) düşme tehlikesi ile yüz yüze gelmişti*" diyor. (İpşiroğlu, 1978; s. 24-25).

Fovlar kompozisyonlarında sembolistlerin aksine konu ve biçim öğelerini değil de renk prensibini ortaya koymuşlardır. Doğa soyutlanıyor biçim bozuluyor ve doğasal biçimler resimde renk ve çizgiden oluşan motiflere dönüşüyor. Böylece nesneye bağlı biçimlerin resim içinde yer alışlarından ortaya çıkan derinlik olgusu da ortadan kalkıyordu. Fakat biçim etkisini korur. Bu özellikleri ile Fovizm ile Almanya'daki ekspresyonist anlayış arasında, bir bağlantı görülebilir.

2.3. Fovizm Akımının Tarihsel Gelişimi

İlk Fovist denemeler 1898 yılında Henri Matisse ve arkadaşları tarafından Gustave Moreau'nun atölyesinde başlamış ve daha sonra Matisse tarafından Fransa'da geliştirilen, renklerin uyumuna dayalı bir estetiğe sahip olan Fovizm sanat akımının en çarpıcı özelliği, tüpten çıkmış gibi çığ ve bağırarak renklerin tuval üzerine uygulanışdır (Keser, 2005:138). Otomobil ve radyo gibi icatlar ile elektriğin yaygınlaşması insanların günlük yaşamlarını dönüştürmeye başlamıştır. Bu ortamda Fovizm, sanat sahnesine hızlı bir çıkış yapmıştır (Farthing, 2010:370).

Fovistlerin renk ve resimsel mekan üzerine yaptıkları deneysel çalışmalar, Vincent van Gogh, Paul Gauguin ve Paul Cezanne gibi post empresyonistlerden eşinmeleri sonucu ortaya çıkmıştır (Farthing, 2010:370) .

Henri Matisse, André Derain, Albert Marquet, Maurice de Vlaminck, Kees van Dongen, Charles Camoin, and Jean Puy'un 1905 yılında Paris'te Salon d'Automne'da açtıkları bir sergide ilk kez adını duyuran Fovizm, modern resmin geleceğini etkilemiş, sanatsal özgürlük sınırlarını oldukça genişletmiştir. Bu sergiden sonra bu tarz çalışmalar "fouve" (vahşi hayvan) olarak adlandırılmış ve sanat eleştirmeni Louis Vauxcelles tarafından bu tanımlama ilk kez kullanılmıştır. Sanatçılar tarafından yapılan bu tanımlamanın nedeni, boyanın tüpten çıktığı gibi tuvale aktarılmasıdır (Keser, 2005:138). Sergide, modern sanatta renk kavramında köklü bir değişiklik gerçekleştiren Fovlar, yalın ve çocuksu bir anlatımı sergileyen bozuk perspektifli tablolar, tuvale uygulanan canlı ana renkleri ile sanat izleyicisini hayrete düşürmüştür.

Şekil 2-1: Jean Puy, 1905, Musée Paul-Dini.

Kaynak: (http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jean_Puy,_1905,_Fl%C3%A2nerie_sous_les_pins,_oil_on_canvas,_81_x_115_cm,_Mus%C3%A9_Paul-Dini,_Villefranche-sur-Sa%C3%B4ne.jpg) Erişim Tarihi: 25.03.2015.

Paris'te Salon d'Automne'da düzenlenen ilk Fovist sergi ile aynı salonda Rönesans tarzı klasik heykeller de sergilenmekteydi. Sergiyi izlemeye gelen ünlü eleştirmen Louis Vauxcelles, sergi sonrası kritiğinde grubu eleştirmek amacıyla, "*Vahşi hayvanlar arasında Donatello!*" sözlerini kullanmış, sergideki tablolarının aynı mekanda bulunan klasik heykeller ile yarattığı tezatı dile getirmiştir. Grubun ismi "Les fauves" (vahşi hayvanlar) ismi buradan gelmektedir. Sergideki vahşi hayvanlar temalı resim aslında bir Fovist olmayan Henri Rousseau'ya aittir. Ancak sanatçının büyük boyutlu "Aç Aslan Antilopun Üzerine Atlar" isimli tablosu Matisse'in eserinin yakınında sergilenmiştir.

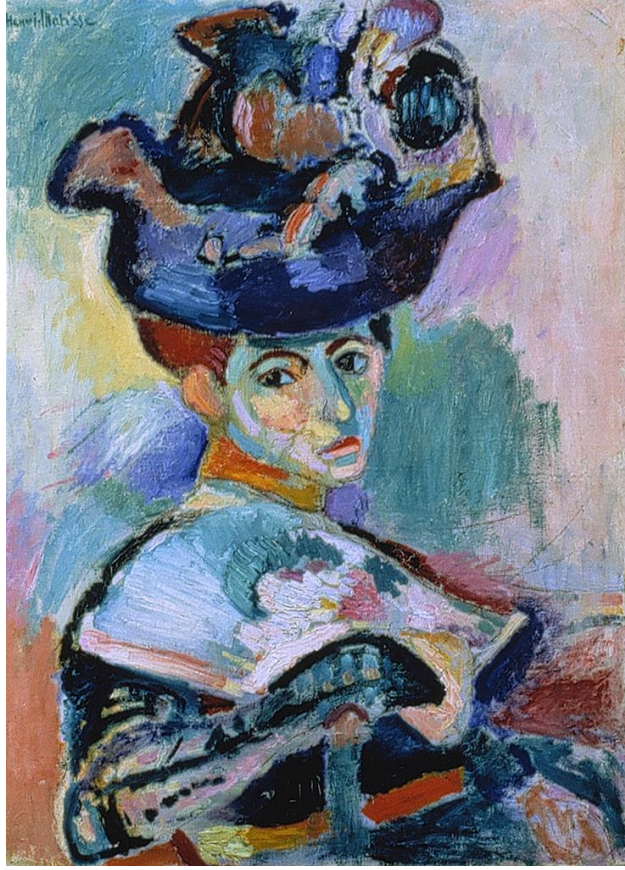

Şekil 2-2: Henri Rousseau, Aç Aslan Antilopun Üzerine Atlar, 1905.

Kaynak: (<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/25/Rousseau-Hungry-Lion.jpg>)

Erişim Tarihi: 25.03.2015

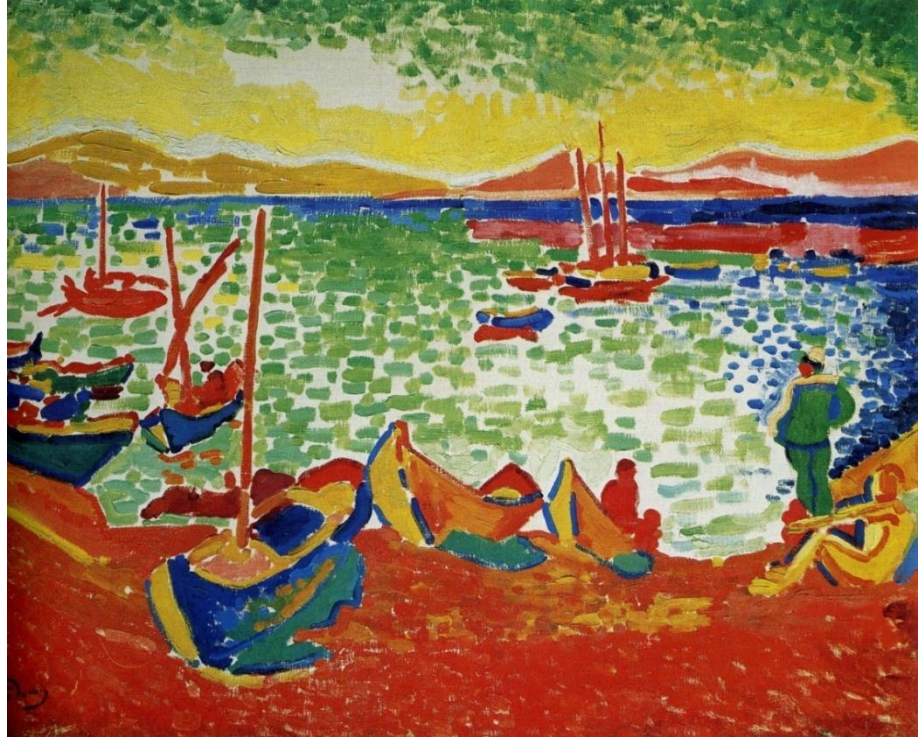
Vauxcelles'in yorumu 17 Ekim 1905'de popüler sanat yayını Gil Blas'de yayımlandı. Sergilenen eserler Paris sanat çevrelerinde büyük ölçüde eleştirildi. Eleştirmen Camille Mauclair (1872–1945) tarafından “Bir kova boya izleyicinin yüzüne fırlatılmış” yazıldı. Ancak bu eleştiriler sanatçıların ileride daha da meşhur olmalarının önüne geçememiştir. Eserler az sayıda pozitif destek de aldı. Matisse'in “Şapkalı Kadın” adlı eseri birçok eleştirinin ana hedefi olurken Gertrude ve Leo Stein'in bu eseri satın almaları Matisse'e büyük moral olmuştur.

Şekil 2-3: The Steins Collect Matisse, Picasso, and the Parisian Avant-Garde . San Francisco Museum of Modern Art.

Kaynak: (<http://www.artfixdaily.com/calendar/details/7803-the-steins-collect-matisse-picasso-and-the-parisian-avant-garde>) Erişim Tarihi: 26.03.2015

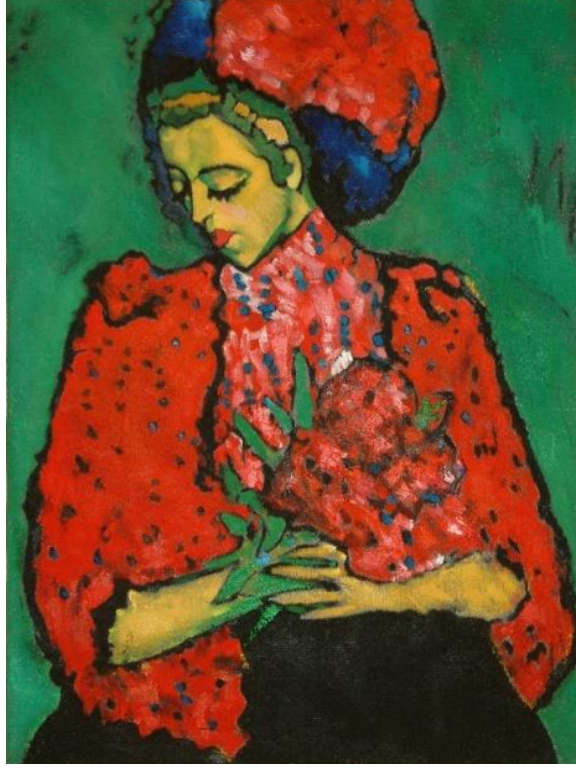
Görselliğin ve estetik değerlerin ön planda olduğu Fovizm renk uyumuna odaklanılan bir akım olmuştur. Fovistler, önceleri Vincent van Gogh ve Paul Cezanne'dan, Seurat'nın Puantilizm'inden etkilenmişler, ancak daha sonra noktalarla boyama stilini bırakarak, düz fırça darbeleri ile uygulanan çarpıcı saf renklere ve geniş kesik fırça darbelerine geçmişlerdir. Matisse ve Derain, renkleri doğayı taklit etmek için değil hayal gücüne dayalı bir ahenk veya uyumsuzluk yaratmak için kullanmışlardır (Farthing, 2010:370) .

Şekil 2-4: André Derain, Collioure'un Balıkçı Tekneleri, 1905.

Kaynak: (<http://www.espanol.rfi.fr/cultura/20140909-collioure-2-ciudad-fovista>) Erişim Tarihi: 27.03.2015

Güney Fransa'daki Collioure şehri Fovist akımın çıkış merkezidir. Her ne kadar bir ismi paylaşıyor olsalarda Fovistler kendi aralarında fikirbirliğine varmış, homojen bir grup değillerdir, öyle olsalar bile bu çok kısa sürmüştür. 1905 yılındaki Salon d'Automne belki de halkın önüne birlikte çıktıkları tek zaman, zor ve kaçınılmaz olarak oynak bir dengeye sahip bir mutlu olaydır. Etkileyici renk ve gölgesiz ışık kullanımını yansıtan çalışmaları, daha sonra Fovistleri her sanatçının tamamen bağımsız bir şekilde çözdüğü yapısal sorunlar ve kütlenin düzenlenmesi gibi problemlerle karşı karşıya bırakmıştır. İşbirliği, devamlı fikir ve tavsiye alışverişi sadece her birinin vazgeçmek istemediği kendi kimliğini belirlemesine yol açmıştır. Dolayısıyla gruptaki bütün sanatçılar için Fovist tecrübe etkileyici ve geçici karakterini açıklayabilmek için ihtiyaç duyduğu bir araştırma olarak görülmüştür. Fovizm'in kaderi de diğer örnekler tarafından geçilmek olur. Renault ve Jawlensky gibi bazı sanatçılar Alman Ekspresyonizmi'nden etkilenirken, Puy, Derain ve Valvat gibi diğer sanatçılar da kendi çalışmalarını bağımsız olarak ve çok farklı sonuçlar yaratacak şekilde devam ettirirler (Crepaldi, 1998:42).

Şekil 2-5: Alexey von Jawlensky, Şakayıklı Genç Kız, 1909, Von der Heydt Müzesi, Wuppertal. Jawlensky.

Kaynak: (<http://www.espanol.rfi.fr/cultura/20140909-collioure-2-ciudad-fovista>) Erişim Tarihi: 27.03.2015

3. FOVİZM VE DÖNEMİN SANAT AKIMLARI

3.1. La Belle Epoque (Güzel Dönem) (1871/1880-1914)

La Belle Epoque, Fransa'da, 1871 veya 1880'de başlayan, Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcı (1914) ile biten rahat ve havai dönemdir. Tarihin hiçbir döneminde bu kadar çok sanat akımı bir anda ortaya çıkmamıştır. Sanatsal anlamda oldukça verimli olan bu dönemi, iki savaş arası yine verimli ancak bu sefer karamsar bir dönem izleyecektir. (Matisse 1998: 32).

Otomobilin icadı ile ulaşımın eskisinden kısa sürede yapılabilmesi, telefon, telgraf gibi iletişim araçlarının ortaya çıkışı ile ticari alanda önemli gelişmeler yaşanmış, toplum yapısında köklü değişiklikler yaşanmaya başlamıştır. 19. yüzyılın başında, bilimsel alandaki buluşlar (X ışınları, radyoaktivite, sinema makinası, gramofon, vs.) çağın hızını artırmış ve sanayi devriminin fişeklemiştir. Avrupa'da üretimin artmasıyla gelir seviyeleri artmış ve zengin ve eğitilmiş bir kesimin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Burjuvazi yükselişe geçmiş, kıyafet zevkleri ve eğlence anlayışları değişmiştir. Avrupa bankalarında yüksek miktarda biriken nakit sonucu ortaya çıkan zenginlik, bir yandan hedonistik bir anlayışın burjuvazi kesiminde kendini göstermesine sebep olurken, bir yandan da toplumsal eşitsizliklerin ve altyapısız yeniliklerin sonuçlarını öngörmeye yönelik düşünsel ve yazınsal çalışmalar, döneme eşlik etmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce, La Belle Epoque döneminde kadına verilen toplumsal değer artmıştır. Üretimi güçlendirmek ve yeni malları pazarlamak amacıyla kullanılan taşbaskı posterler, dönemin estetik anlayışını geri dönülmez bir şekilde etkilemiş ve sonraları bir sanat formuna dönüşmüştür. Endüstri, grafik sanatının gelişmesini desteklemiş, görsel sanatlarda grafiksel etkilerin giderek artmasına sebep olmuştur.

20. yüzyılın ilk yarısında endüstri çağının henüz en başında teknolojik ve endüstriyel atılımlarının Avrupa'da ivme kazanmaya başladığı bir dönemde gelecek kavramı büyük umutlar taşımaktaydı. Henüz Birinci Dünya Savaşı'nın yapılmadığı

ve atom bombasının atılmadığı bir çağda, Avrupa sanatı, geleceği pozitif yönde imgelemlerinde soyutlayarak estetiksel açıdan yeni bir başlangıç yaptırmıştır. Yeni bir çağ, yeni bir başlangıç, kendini, yaşama sevinci ile sanatsal akımlarda göstermekteydi. Fovizm'in öncesinde Empresyonizm, Art Nouveau, Sembolizm, bu dönemin başında ortaya çıkmış ve akabinde Fovizmin ortaya çıktığı 20. yüzyılın ilk yarısında, Ekspresyonizm, Kübizm, Orfizim, Nabilizm, Fütürizm, Sürrealizm onları takip etmiştir. Fovlar 1905'te sana ortamlarında kendilerini göstermeye başlar ve altı yıl sonra dağılırlar. Fütüristler grubu 1910'da toplanmış ancak 1914'te çözülmeye başlamışlardır. Sanatçılar çeşitli akımları aynı anda takip edebiliyor, biri akımdan diğerine aniden geçebiliyorlardı. Bu sebeple bu dönemin sanatçıları tek bir akımı takip eder olarak nitelendirmemiz mümkün olmayabilir. Örneğin picasso hem ekspresyonist ve kübist hem realist ve sürrealist dönemlerde bu akımlardan etkilenip eserlerinde bu akımların özelliklerini sanatına yansıtmıştır. Matisse dışında birçok diğer Fovist ressam, Fovizme çabuk bırakmış ve ardından gelen akımlara tutulmuşlardır. Bu süregelen dinamik devinim, sanatsal çevrelerin beraber bir entellektüel birikim oluşturma isteği ile beslenir. Siyasi ve sosyal konularda yadatarih ve çağı sorgulama girişimlerinin yol açtığı bunalımlar, bu sanatsal üretkenliğin sebeplerinin başında gelir (Erkmen,1991).

3.2. Yabancı Fovist Sanatçılar

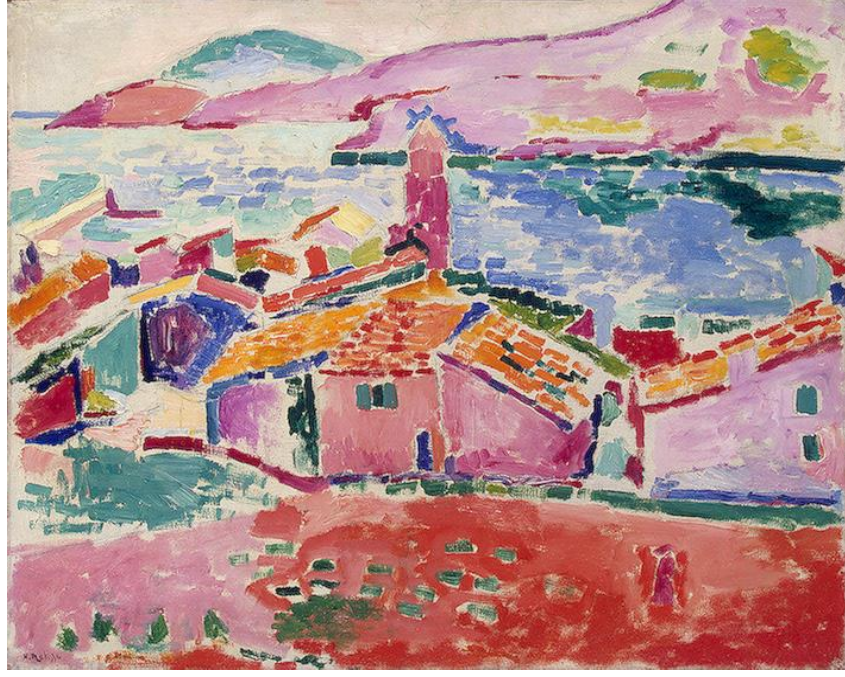
3.2.1. Henri Matisse

Matisse: *“Benim için anlatım bir insan çehresi üzerine yansıyacak ya da sert bir devinimle kendini açığa vuracak olan tutkuda bulmaz kaynağını, tablomun düzeni içinde yer alır o: insan figürlerinin yerleştirildiği yüzey, onların çevresindeki boşluklar, oranlar... Bütün bunlar, resimde kendilerine ayrılan bölümleri doldururlar. Kompozisyon dediğimiz şey, ressamın duygularını açığa vurmak için tablosuna koyduğu farklı elemanların dekoratif bir yöntemle düzenlenmesi sanatıdır. Bir tabloda her bölüm, bu yöntemle görünürlük kazanacak ve kendi işlevini yerine getirmiş olacaktır. Aynı nedenle tabloda yararlı*

bir işlev taşımayan her şey, tablonun dışında bırakılmalıdır. Çünkü sanat yapıtı bir bütünlük üzerine kuruludur” diyordu (Matisse 1998: 46).

Henri Emile Benoit Matisse, 31 Aralık 1869 tarihinde Fransa’da ailesinin tahıl ve boya sattığı dükkanların bulunduğu Cateau-Cambresis’de doğar. Şehir eski kuşakların yaşamlarını tezgah başında kazandıkları dokuma endüstrisiyle ünlenmişti. 1870 yılında Prusya savaşından sonra hız kazanan tekstil endüstrisi, Matisse’in büyük büyükbabası gibi insanların yaratıcı gücü ile canlanmıştı. Ataları kuşaklardı dokumacıydı. Emile Henri Matisse, 3 Ocak 1870 ‘de Cateau-Cambresis belediyesine kaydedilmiş, babası Emile Matisse ve annesi Héloïse (née Gérard) oğullarının doğumundan sekiz gün sonra Bohain-en-Vermandois’temki kendi evlerine geri dönmüşlerdi. Matisse‘de Bohain’de dokumacıların ve işlemecilerin atölyeleriyle kuşatılmış bir mahallede büyümüştür. Kuzey Fransa’nın kasvetli havasında, bir çocuğun henüz olgunlaşmamış hayal gücü için tek görsel kurtuluş, dokuma atölyelerinde üretilen görkemli rengarenk ve ışıltılı ipek dokumalardı. Matisse bu endüstriyi ve dokuma tezgâhlarının sesini sevmiş, çocukluğunu bu sesler arasında geçirmişti. (Matisse 1998: 56).

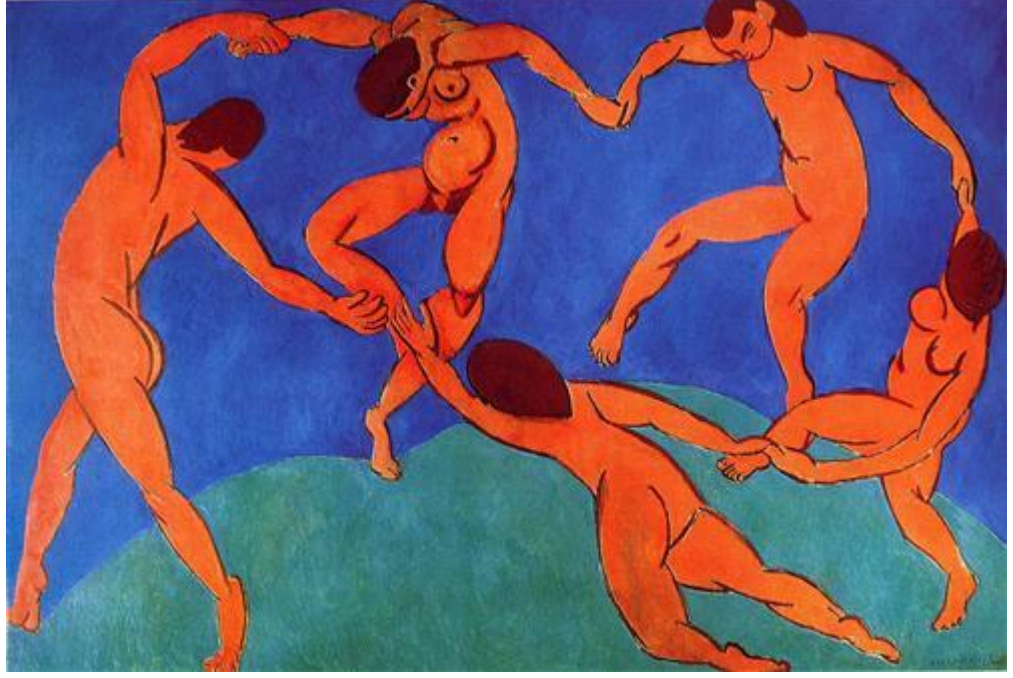
Eğitim hayatına Saint-Quentin’de başlar, daha sonra 1887 yılında bir çeşit avukatlık derecesi olan Paris’teki koleje gider.

Şekil 3-1: Matisse, Collioure'un Çatıları, 1905, Ermitaj Müzesi, Petersburg.

Kaynak: (http://en.wikipedia.org/wiki/Les_toits_de_Collioure) Erişim Tarihi: 27.04.2015

Matisse 1904 yılının sonuna doğru yaptığı kısa bir inceleme gezisinden sonra ailesi ve arkadaşı Derain ile beraber yazı orada geçirmeye karar verir sanatçı küçük balıkçı kasabasına sessiz ve sakin atmosferini sevmiş ve sonraki yıllarda Collioure'da daha çok vakit geçirmiştir. Collioure, heykeltıraş Aristide Maillol'un yaşadığı Banyuls'a pekte uzak olmayan birkaç yıl içinde Kübizm'in "yaz başkenti" olacak küçük dağ kasabası Céret'nin yaklaşık 30 km doğusunda ve Portbou'dan ve İspanya sınırından birkaç kilometre uzaktaki güney Fransa kıyılarında yer alır. İlk Fovist çalışmalarını yaptığı 1905 yaz mevsimi Matisse'in sanatında bir dönüm noktası olmuştur. Matisse, "Fovizm bir tek rengi bile feda etmeden hepsinin onurlandırılmış sonra gerekli olduğunu düşündüğümüz o kısa andır", diye yazmıştır (Crepaldi, 1998:34).

Şekil 3-2: Henri Matisse , Dance , Hermitage, St. Petersburg, Russia

Kaynak: (<http://www.wikiart.org/en/henri-matisse/dance-ii-1910>) Erişim Tarihi: 27.04.2015

Matisse'in bu sanatsal resmi 1910 yılında, Rus tekstilci Sergei Shchukin tarafından Moskova'daki malikanesi için yaptırılmıştır. Matisse paletini üç renkle kısıtlamıştır. Gökyüzü için mavi, bedenler için turuncu-pembe ve tepe için de yeşil rengi ustalıkla kullanmıştır (Farthing, 2010:372) .

Matisse'in, düşüncenin ifadesi olmayan tek bir fırça ya da kalem darbesi yoktur. Ama yine de yapıtları son derece özgür ve doğaldır. Bu da sanatçının çalışma yönteminden kaynaklanan niteliklerdir. Gerçekten de, sanatçı bir sürü desen, kroki, araştırma yaptıktan sonra, yapıtına son şeklini tek bir seansta vermektedir. Matisse'in son derece çağdaş ve aynı zamanda çok eski bir kültürün meyvesi olan sanatı, Fransız geleneğine de bağlı olarak dün ile yarın arasında bir köprü, oluşturmaktadır. (Dorival, 1994)

3.2.2. Andre Derain

Derain, “*Renkler bizim için dinamit lokumuydular, biz resme derhal renk ile başlıyorduk*” diyordu (Turani 2000: 556).

Derain’in sözlerinden rengin Fovlar için ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Rengi kullanışlarındaki hoyratlık ve cesaret onları “vahşi” yapan neden sayılabilir.

1895 yılında resim yapmaya başlayan Derain, 1898 yılında Camillio Akademisi’ne girdi ve Henri Matisse ile tanıştı (Erden, 2012:52). Derain, sanat yıllarının başında, Maurice de Vlaminck ile sanat atölyesi paylaşmaya başladı.

1901 yılında Paris’teki Van Gogh sergisine giden ve Hollandalı sanatçının renk anlayışından oldukça etkilenmişti. 1904 yılında askerden döndükten sonra Julien Akademisi’ne yazıldı bu tarihten itibaren Fovizm akımına dahil olabilecek resimler yapmaya başladı. 1905 yılının yaz aylarını Matisse ile birlikte resim yaparak geçiren sanatçı aynı yılın Sonbahar Salonu’ndaki sergiye katıldı. Derain eserlerinde doğal olmayan bir renk paleti kullanmıştır.Örneğin Güney Fransa’nın yoğun ışığını yansıtmak için resimlerindeki ağaç gövdelerinde pembe ve mavi tonlarını kullanmıştır (Farthing, 2010:371) .

Şekil 3-3: Charing Cross Bridge, London, 1906, National Gallery of Art, Washington, D.C.

Kaynak: (http://en.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A9_Derain) Erişim Tarihi: 27.04.2015

Sanat taciri Ambrose Vollard Londra manzaraları yapması için 1906 yılında Derain'i İngiltere'ye gönderdi. Andre Derain burada sonderece dikkat çekici fovist resimler yaptı. Aynı yıl Picasso ile tanışması üzerine Derain'in resim anlayışında değişiklikler oldu.

Renge egemen olduktan sonra Derain bu kez biçime egemen olmak istedi. O zamanki bütün genç ressamlar gibi o da Cezanne'dan etkilendi ve ani bir dönüş yaptı; artık sistemli bir biçimde kullandığı sıcak tonların yerini paletinde kahverengiler, toprak renkleri aldı. Natürmortlarından bazıları kübizmin habercisi sayılır (Charensol, 1994).

1909 yılında Apollinaire'in "Kokuşmuş Büyücü" isimli kitabı için taş baskılar yapan sanatçı 1919 yılından itibaren sahne ve kostüm tasarımı yapmaya

başladı. Bunlardan en önemlileri Rus bale yönetmeni Diaghilev'in "Acayip Dükkan" isimli gösterisi için yaptığı tasarımlar oldu (Erden, 2012:52). Derain resmin yanı sıra heykel de yaptı. Erken dönem heykellerinde primitif etkiler görülürken, sonraki dönemde yaptığı heykellerinde Ortaçağ Romanesk üslubu görülmektedir. 1954 yılında trafik kazasında hayatını kaybetmiştir. Ölümünden sonra evinin bahçesinde, bir modelaj dizisi bulunmuştu; bronz dökülmüş olan bu çalışmalar, Derain'de insan yüzünü takıntı haline getirmiş bir heykeltarı olanın varlığını da ortaya koymuştur. (Charensol, 1994).

3.2.3. Maurice de Vlaminck

Maurice de Vlaminck fovizm akımını şöyle tanımlıyor; " *Fovizm nedir? Fovizm benim. Fovizm benim bu dönemdeki tarzım; benim akademik eğitim ve düzene karşı isyanım; benim isyanımın ve özgürlüğümün tarzı; benim mavilerim, benim kırmızılarım, benim sarılarım, karışımların olmadığı saf renklerimdir*" (Keser, 2005:139).

Maurice de Vlaminck, Nisan 1876'da Flaman asıllı müzik öğretmeni bir ailede, Paris'te dünyaya geldi.1892 'ye kadar Venis'te yaşayan ve resim denemeleri yapan Maurice de Vlaminck 1892'de Paris'e giderek Versailles yakınlarına doğru bir şato'ya yerleşti. 18 yaşına geldiğinde Susanne Berley adında genç bir kızla evlenen Vlaminck'in Madeleine adında bir kızı dünyaya geldi. 1896 yılında hasta olduğu için Paris'te yapılan Grand Prix yarışmasına katılmadı ve aynı nedenle bisiklet tutkusundan vazgeçerek, keman eğitimi vermeye başlayan Maurice de Vlaminck verdiği keman dersleriyle uzun yıllar hayatını kazandı.

1900 yılında ressam A. Derain'i tanıdıktan sonra, yaşamına yeni bir yön vererek birlikte resim çalışmaları yapan Vlaminck daha sonrasında, Matisse'i tanımış ve Van Gogh'un resim sanatının derin etkisini hissetmiştir (Cumming, 2006:346).

Maurice de Vlaminck 1905 yılında düzenlediği Sonbahar Sergisi'nde 8 tablosunu sergileyerek başarı kazandı. 1906 yılında, Vollard resimleriyle ilgilendi ve birkaç tablosunu satın alarak Vlaminck'in birkaç bin frank kazanmasına ve böylece

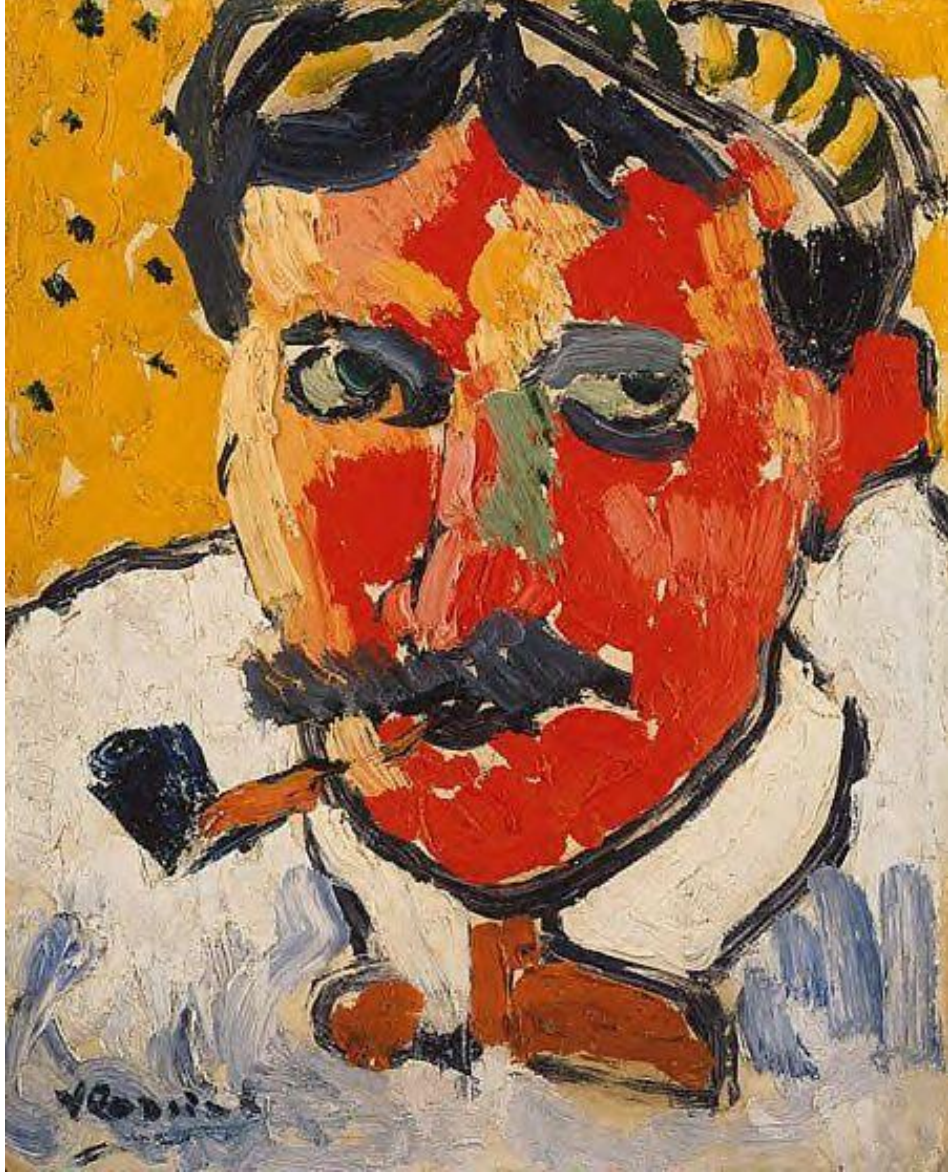
ressamlığa yönelmesine neden oldu. Dönemin , Braque, Picasso, Derain gibi öncüleri arasına girmeyi başardı.

Şekil 3-4:The Orchard

Kaynak: (<http://www.wikiart.org/en/maurice-de-vlaminck/the-orchard-1905>) Erişim Tarihi: 27.04.2015

İlk dönem manzara resimleri, renk dolu, kalın tabakalarla, özgürce boyanmış, sağlam ve basit tasarımlı eserlerdir. Sonraki manzara resimlerinde aynı etki görülmemektedir (Cumming, 2006:346).

Şekil 3-5:Portrait of Derain, 1905 by Vlaminck.

Kaynak:(<http://www.wikiart.org/en/maurice-de-vlaminck/the-orchard-1905#supersized->) Erişim Tarihi: 29.04.2015

Vlaminck anarşizm sempatizanıydı ve sanatına devrim niteliğinde bir dinamizm katan alaylı bir ressamdı.Vlaminck “ *Gerçek hayatta sokaklarda bomba atarak neyi başarabilirdim ki? Daha özgür bir dünyaya, azami saflıkta renkler*

kullanarak resimle ulaşmaya çalıştım.”sözleriyle de bakış açısını gözler önüne sermiştir (Farthing, 2010:371).

İkinci Dünya Savaşı’nda, bir grup Fransız ressamla Almanya’ya giden Vlaminck bu seyahati sırasında sıkıntılı zamanlar geçirmiştir. Fransa’nın kurtuluşundan sonra düşmanla işbirliği yaptığı iddiasıyla da bir süre tutuklu kalan ressamın, yaşadığı bu dönem onun insanlardan uzaklaşmasına, daha fazla resim yapmasına ve yazılar yazmasına neden olmuştur. Yaşadıklarından dolayı sanatı, daha atılgan ve yırtıcı hale gelmiştir, eserlerindeki renk coşkusu bunun en dokunaklı örneğidir. Zamanla, gençliğin atılganlığından sıyrılarak,duygusal değişimler yaşamıştır, daha durgun ve derin öğelere yönelmiş, duygu ve mantık arasındaki dengeyi, kendi içinde, olumlu bir biçimde sağlamayı denemiştir. Durgun nehirler, geniş ve değişken gökyüzü, sakin bulutlar, çamurlu yollar, çarpıcı okyanus rüzgarları, fırtınadan eğilmiş ağaçlar, yıkık çıplak duvarlar, hep Vlaminck’in, iç dünyasının hüznünü yansıtan doğa görüntüleri olmuştur. <http://www.ressamlar.gen.tr/maurice-de-vlaminck-kimdir-hayati-biyografisi/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015.

Şekil 3-6: Maurice de Vlaminck. The River Seine at Chatou, 1906.

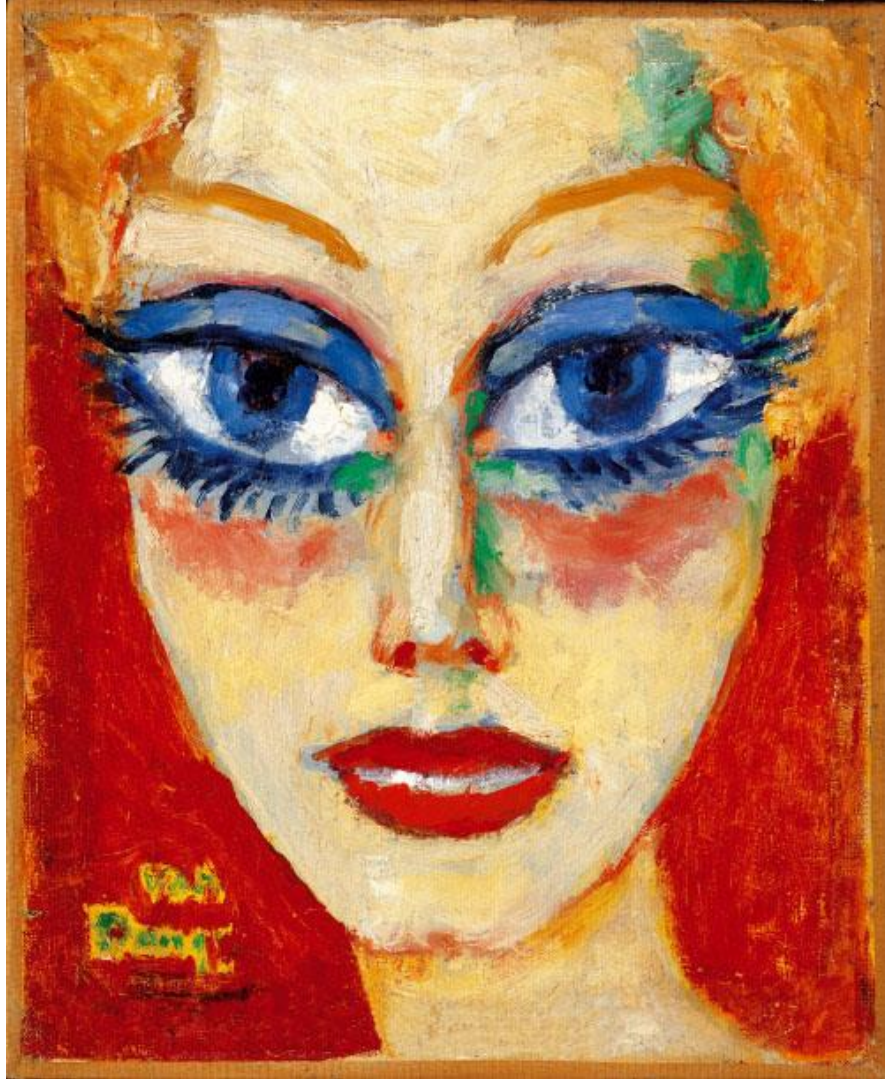
Kaynak: (<http://www.ressamlar.gen.tr/maurice-de-vlaminck-kimdir-hayati-biyografisi/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015.

Vlaminck'in fikri; ”*Sanatkarsan kendi içine dön*” ilkesidir. Tutkularını daima keskin çarpışmalarla eserlerine aktaran Vlaminck, şiirsel canlılığını günümüze dek iletebilen bir sanatçı olmuştur (<http://www.ressamlar.gen.tr/maurice-de-vlaminck-kimdir-hayati-biyografisi/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015.

3.2.4. Kees van Dongen

Hollandalı Fovist sanatçı Dongen 1877’de Hollanda’nın Rotterdam kenti yakınında Delfshaven kasabası’nda doğmuştur. Kendi ülkesinde kısa bir resim

eğitimi aldıktan sonra bir yandan geceleri desen kurslarına devam ederken bir yandan da dergilere çizim yapmaya başlamıştır. Yaptığı desenlerde genç kızların neşeli dünyasını yansıtan çizimlere yer vermiş ancak bunlar çevrede tepkiyle karşılanmıştır. 1894'te yaptığı babasının portresi, ışık- gölge ayrımını net bir şekilde ortaya koyan ilk renkli çalışması olarak biliniyor. Sanatçı, 1895'te "Kar Altında Delfshayen'den Görüş" adlı tablosunu meydana getirmiştir. Kentin resimsel görünümü, Van Dongen'i çok etkilemiş ve sürekli resim yapmaya yöneltmişti. Eserlerinde, temiz renk tonlarıyla birlikte, parlak ve zıt renkler kullanıyordu. Duygusal ve melankolik bir hava taşıyan tabloları, 1904'de Bağımsızlar Topluluğu içinde sergilendi. (<http://www.tarihnotlari.com/fovizm/bat0089/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015

Şekil 3-7: Woman With Blue Eyes, 1908, Kees Van Dongen

Kaynak: (<http://www.tarihnotlari.com/fovizm/bat0089/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015

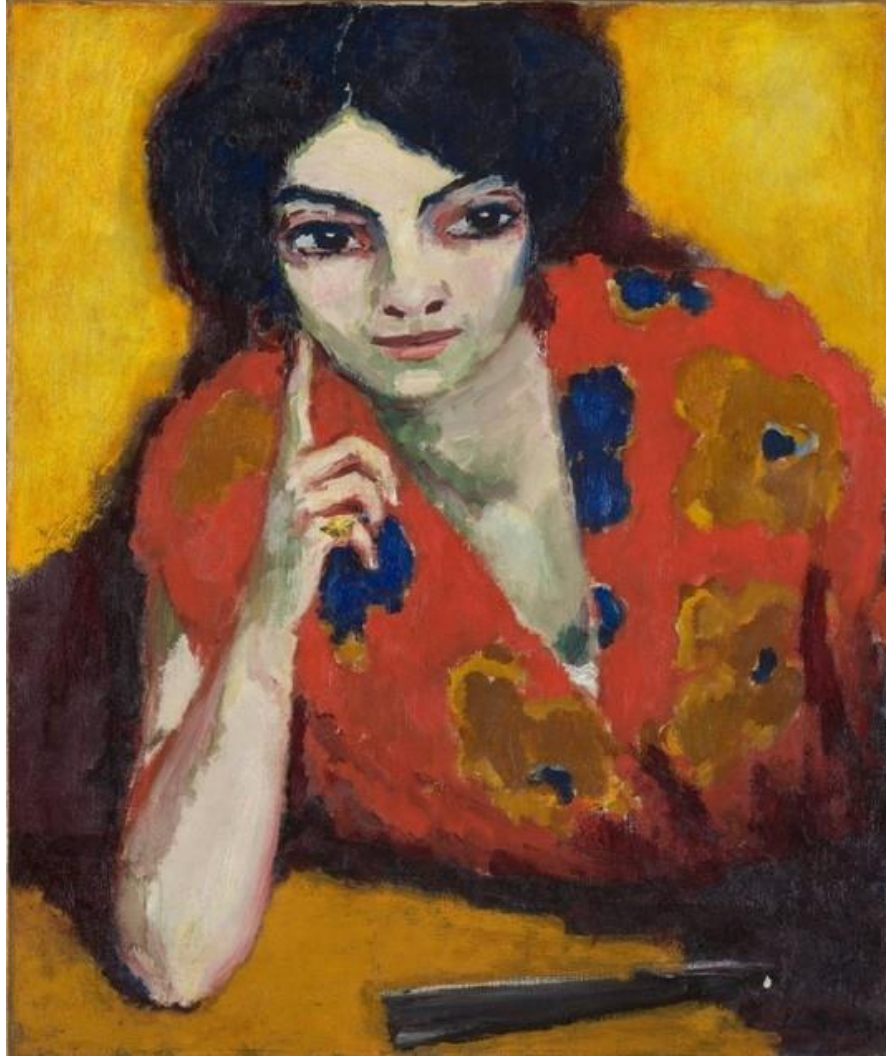
Van Dongen 'in "Woman With Blue Eyes" adlı eserinde diğer eserlerinde vurguladığı gibi renk parçaları içinde sarının çarpıcı parlaklığı resme, konusuna uyan bir dinamizm ve enerji katıyor (Little, 2004:100).

Dönemin ,tablo tüccarı ve koleksiyoncusu olan Kahnweiler'in teşvikiyle önce Dusseldorf'da, sonra Dresden'de resimlerini sergileme imkanı buldu. Dresden'de ki "Die Brücke" grubuna desenlerini yollayan ve bu arada Alman anlatımcılığıyla Fransız fovizmini birleştiren ve halen Havre Müzesinde bulunan "Boulogne Ormanı"nı adlı eserini yaptı.

Paris'e ilk gelişinde, gazete ressamlığının yanı sıra geçimini sağlamak için başka meslekleri denemiş, hal taşıyıcılığı ve gazete satıcılığı gibi sıradan işlere girmek zorunda kalmıştı. Yerel gazetelerde başarılı olmuş, özellikle de "L'Assiette au Beurre" Van Dongen'i çalışmalarını çok tutmuştur. Van Dongen Montmartre'da bir süre kalmış, bu zaman zarfında Bateau Lavoir'a gitmiş, orada kübist ressam Picasso ve dönemin ressamlarıyla tanışmıştı. (<http://www.tarihnotlari.com/fovizm/bat0089/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015

Van Dongen'in heyecan coşku ve içtenlikle bağlandığı, resimlerinde sık sık uyguladığı tek üslup, Fovizm olmuştur. "Fauvisme"nin, Paris sanat çevresinde ilgi alanını genişletmesi, bilindiği üzere 1905'de Matisse'in büyük katkısıyla gerçekleşmiştir.

Van Dongen, 1912 yılında Montparnasse'a yerleşerek Vitti Akademisi'nde öğretmen olarak görev yaptı. Ertesi yıl polisin, genel ahlak kurallarına aykırı bulduğu gerekçesiyle Sonbahar Salonu'ndan bir tablosunu kaldırması ile Van Dongen'in ünü 'bir anda iki katına ulaştı.Bu olayla birlikte artık Paris sosyetesinin en gözde ressamı, en fazla resim siparişi alan sanatçısıydı. Özellikle kadın portreleri; Bu portrelerde doğal yapmacık olmayan bakışlar, dostça vücutlar, kan rengi dudaklar, vücudun çizgilerini belirginleştiren giysiler, göz alıcı takılar hemen dikkati çekerdi. Artık herkes ona bir portresini yaptırmak için sıraya giriyordu.

Şekil 3-8: Kees Van Dongen, A Finger On Her Cheek, 1910. Oil On Canvas, 65 x 54 cm, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Pictoright, Amsterdam.

Kaynak: (<http://www.boijmans.nl/en/10/press/pressitem/163>) Erişim Tarihi: 07.05.2015

İkinci Dünya Savaşı yıllarında düzenlediği 1942 tarihli büyük sergisi ilgi uyandırmıştı. Savaş sona erdiğinde, ressamın bir bölümü güneye yerleşmeye başladılar. Örneğin; Picasso Vallauris'e, Matisse Nice'e, Chagall Venece'e gitmişlerdi. Van Dongen de Cote d'Azur'ü ve Cannes kentini o dönem için yerleşmeye uygun bulmuştur. 1939'da kendi ülkesinde Rotterdam'da, 1959'da da Cenova'da iki ayrı sergi düzenledi (www.felsefeekibi.com/sanat/KAYAÖZSEZGİN) Erişim Tarihi: 07.05.2015.

3.3. Türkiye’de Fovizm

Güzel sanatlar alanında, sanatçı Levy ile başlayan yeni eğitim süreci, 1940 yılından sonra, resim sanatında, yeni bir dönemin başlamasında etkili olmuş ve Levy’nin atölyesinde çalışan öğrenciler, resim sanatının batı etkisinden kurtulması ve toplum sorunlarına eğilmesi için, toplumsal-gerçekçi anlayış çevresinde 1941 yılında ”Yeniler Grubu’nu kurmuşlardır (Tanilli, 2012:540).

Türk resminde ”Yeniler Grubu’nun etkisiyle geleneksel halk kültürü kaynaklarına gitme düşüncesini, Türk resminde fovist anlayıştaki yapıtlarıyla tanınan Bedri Rahmi Eyüboğlu, renk coşkusunun yanında, geleneksel halk nakış sanatı öğelerine olan ilgisini ve sevgisini katarak atölyesinde öğrenim gören öğrencilerine aşılamıştır. Sanat eğitimcisi olarak, İbrahim Çallı’yı anımsatan bir etkiye sahip olan Eyüboğlu, öğrencilerini geleneksel halk sanatı konusuna ilgi uyandırıp yönlendirirken, öncelikle batı resim sanatının estetik değerlerini öğrenmeden, geleneksel sanat biçimlerinin çağdaş yorumlarına ulaşılmasının olanaklı olmadığı konusunda onları bilgilendirmekteydi (Eyüboğlu, 2005: 2-3).

Şekil 3-9: Bedri Rahmi Eyüboğlu, İstanbul-1955

Kaynak: (<http://www.antikalar.com/bedri-rahmi-eyuboglu/>) Erişim Tarihi: 05.03.2015

“Onlar Grubu” sanatçılarının geliştirdiği ve renkçi-lekeci özelliklerin usta sanatçıları, 1960’lı yıllarda etkisini gösteren yöresellik düşüncesine katılmışlardır. Onlar Grubu sanatçılardan Turan Erol, 1950 ortalarına doğru kübizm ve fovizm akımlarından etkilenecek figür soyutlamaları daha sonra, Anadolu bozkırlarının lekesel ve renkçi öğelerle yorumlamış, kendine özgü, canlı ve parlak renk benekleri ve yumuşak naturel çizgileriyle eserlerini ortaya koymuştur. Bu dönemlerde sanatçı Orhan Peker, hayvan figürü soyutlamalarıyla ön plana çıkarak gerçekleştirdiği renkçi ve lekeci eğilimini, içerikle bütünleştirerek farklı bir yorum katmıştır (Özsezgin,2010).

Bu akımı farklı yorumlayan diğer sanatçılar biri ise, 1950-1960 yılları arasında, yöresellik düşüncesinden uzak, yarı-soyut bir anlatım benimseyerek, dışavurumcu anlayışını renkçi-lekeci yaklaşımıyla ortaya çıkaran İhsan Cemal

Karaburçak (1898-1970) olmuştur. Türk Resim Tarihi'nde yetişmiş az sayıdaki usta sanatçılardan biridir. Eserlerindeki renk anlayışında mor tonlarını ve kirli altın sarısını başarıyla uygulamıştır. Özellikle figür ve nesnelere soyutlarken, çizgisel anlatımını çağdaş bir yapıda ortaya koymuştur (Özsezgin,2010).

3.4. Türk Fovist Sanatçılar

Türkiye' de Fovizm sanat akımından etkilenen sanatçıların başında Fikret Mualla, Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Burhan Doğançay gibi isimler ön planda olmuştur.

3.4.1. Fikret Mualla

1903 yılında İstanbul'da doğan Fikret Mualla, Eğitim ve öğretim hayatının bir kısmını Saint Joseph ve Galatasaray Liseleri'nde tamamlamıştır.(Eden:2012,117). Ailesinin isteği üzerine İsviçre'ye mühendislik fakültesine gönderilmiştir. Fikret Mualla mühendislik eğitimi aldığı yıllarda zamanla, resmin mühendislikten daha çok ilgisini çektiğini fark etmiş ve resim eğitimi almak için İsviçre'den Almanya'ya gitmiştir. Münih Güzel Sanatlar Akademisi'nde afiş ve desinatörlük alanında, daha sonra Berlin Güzel Sanatlar Akademisi'nde resim eğitimini tamamlamıştır.O dönemde birçok dergide desenleri ve afişleri yayınlanmıştır. (Eden, 2012:117).

Şekil 3-10: Fikret Mualla, Balıkçı

Kaynak: (<http://www.tarihnotlari.com/fikret-mualla-saygi/>) Erişim Tarihi: 08.04.2015

1927 yılında Türkiye'ye dönüş yapar, mezun olduğu Galatasaray Lisesi'nde ve Ayvalık Ortaokulu'nda bir dönem resim öğretmenliği yapmıştır.

1939 yılında Uluslararası New York Fuarı'na Türk Pavyonu konusunu işleyerek Abidin Dino'nun özel ricası üzerine 'İstanbul' konulu otuz kadar tablo yapmıştır. Fikret Mualla, eserlerinde fovizm'den etkilenerek canlı renklerle, zıtlık yaratan bunalımlı yaşamını ve hayal gücünü usta bir biçimde tuvale aktardı (Eden, 2012:117).

1938 yılında ise Fransa'da Edvard Munch, Wassily Kandinsky gibi ressamların temsilcisi olduğu ekspresyonizm akımı gündemdedir, ressam bu anlayışı da benimsemiştir.

Şekil 3-11: Fikret Mualla, Çiçekli Bar

Kaynak: (<http://www.tarihnotlari.com/fikret-mualla-saygi/>) Erişim Tarihi: 08.04.2015

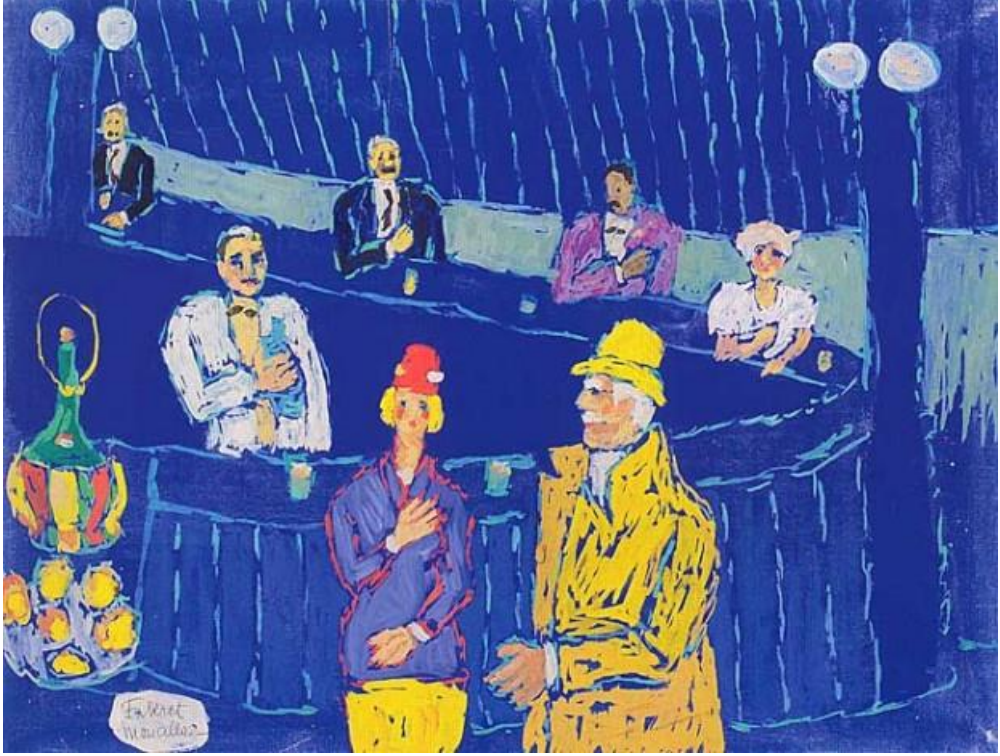
II. Dünya Savaşı'na Fransa'nın girmesi ve işgal altında kalması nedeniyle çok zor zamanlar etkisini göstermiştir. Fikret Mualla da savaştan etkilenerek herkes gibi zor zamanlar geçirmiştir. bu dönemde tablolarını değerinin altında, çok düşük fiyatlara satmak zorunda kaldığı söylenmektedir.

Paris'te 1954 yılında ilk kişisel sergisini açan Fikret Mualla, başarılı çalışmalarla adından söz ettirmeye başlamıştır. Sonraki yıllarda çeşitli sağlık sorunları yaşadığından, sanatseverlerden çok yardım görmüştür. 1950'lerin sonlarında tanıştığı ünlü koleksiyoner Madam Angles, 1962 yılında sağlığı kötü giderek ve büyük bir talihsizlik yaşayarak, felç kalan ressamın tüm bakımını üstlenerek bütün ihtiyaçlarını karşılamıştır.

Fikret Mualla 20 Temmuz 1967'de Fransa'da hayatını kaybetmiştir. Paris'de Kimsesizler Mezarlığı'na gömülmüştür. 1974 yılında bu durum incelenerek çözüm olarak ve kemikleri getirilmiş ve İstanbul Karacaahmet Mezarlığı'na gömülmüştür.

Resimlerinde şehirleri konu almayı seven ressam, İstanbul'da yaptığı gibi Paris'te de şehrin insanlarını, sokaklarını, kafelerini resimlerine taşımıştır.

Renklerle usta bir şekilde oynamayı seven sanatçının, Henri Matisse'in renk skalasından ve renk oyunlarından çok etkilendiği biliniyor. (<http://www.tarihnotlari.com/fikret-mualla-saygi/>) Erişim Tarihi: 08.04. 2015

Şekil 3-12: Fikret Mualla, Çiçekli Bar .

Kaynak: (<http://www.tarihnotlari.com/fikret-mualla-saygi/>) Erişim Tarihi: 08.04.2015

Guajboya, suluboya ve pastel gibi çeşitli teknikleri birarada kullanarak üslubunu geliştiren Fikret Mualla'nın Paris sanat ortamında tanınan bir sanatçı olması zaman almıştır. Dünya 'ca ünlü sanatçı Picasso'nun Fikret Mualla'nın resmini satın aldığı ve aynı zamanda kendi resimlerinden birini de ona hediye ettiği bilinmektedir.

Edebiyatla yakından ilişkisi olan sanatçının, Ses Dergisi'nde yayımlanmış 'Masal' ve 'Üsera Karargâhı' isimli iki öyküsü, 1932 yılında yazdığı 'Şiller 1759-1805, Hayatı ve Eserleri' isimli bir de kitabı bulunmaktadır.

Paris 'te ölümünden sonra açık artırmaya çıkarılan eserleri de Türk devleti tarafından satın alınarak, eserlere sahip çıkılmış, Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nde Fikret Mualla sergi salonu oluşturulmuştur. <http://www.msxlab.org/forum/sanat-tr/14202-fikret-mualla-saygi.html#ixzz3ZCpOSzNz>) Erişim Tarihi: 12.04.2015

3.4.2. Bedri Rahmi Eyuboğlu

Bedri Rahmi Eyuboglu 1913 yılında Giresun Görele'de doğmuştur. Beş çocuklu bir ailenin ikincisidir. 1927 yılında Trabzon Lisesi'nde okurken,okula atanan resim öğretmeni ünlü ressam Zeki Kocamemi'nin öğrencisi olmuştur. Resim derslerinde gösterdiği başarının etkisi ve okul müdürünün teşvik etmesiyle 1929 yılında İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'ni kazanmıştır. Akademide Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı'nın atölyelerinde eğitim almıştır . İstanbul'daki eğitimini bitirmeden 1930 yılında ağabeyisi Sabahattin Eyüboğlu'nun yanına Paris'e gitmeye karar vermiştir. Paris'te ressam André Lhote'un atölyesinde çalışmalarına devam etti. (Erden, 2012:104).

Bedri Rahmi Akademi'deki öğrencilik yıllarından hemen sonra temel sanat bilgilerini Paris'teki André Lhote'un akademisinde öğrenmesine karşın onun kübist yaklaşımını benimsememiş, Fovizm akımı ressamlarından Dufy ve Matisse'in tarzlarını benimseyerek kendine yakın bulmuştur. Paris'ten Türkiye'ye döndükten sonra Anadolu ve Trakya gezileri sırasında yaptığı resimlerlerde Dufy'nin renk skalası ve çizgi,form anlayışının etkileri sanatçının eserlerinde görülmektedir. Resim Tarihi'nde farklı bir bakış açısı getirerek Anadolu halk sanatını Fovizm ile usta bir biçimde harmanlamıştır. (Erden, 2012:104).

Şekil 3-13: Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Fovizm Etkisi Taşıyan Eseri.

Kaynak: (<http://www.aylakadamiz.com/wp-content/uploads/2010/02/bedrirahmi-3.jpg>) Erişim Tarihi: 14.04.2015

Bedri Rahmi halk sanatını ilham verici, sağlam ve doğal bir kaynak olarak benimsemeye başlamıştır. Halk sanatından esinlenerek farklı ve etkili anlatım biçimleri aramıştır. Minyatürün detaylarından , Anadolu kilimlerinin geometrik, soyut biçimleri, çini, , heybe, yazma ve çorapların bezeme düzeni ve renk uyumlarını kaynak olarak kullanmış, motifin ağırlık kazandığı süslemeci bir yaklaşımla resimler yapmıştır. Sadece motifleri resme uygulamakla yetinmemiş, renk ve malzeme konusunda araştırmalar yapmıştır. Çeşitli teknikleri öğrenerek gravür, mozaik, heykel ve seramik alanlarında birçok tasarım meydana getirmiştir. Sanatını bir halk sanatı olan yazmacılıkla birleştirerek, kumaş üstüne baskılar yapmış, desen konusunda tekstil ürünlerine uygulamalar yapmıştır.

Bedri Rahmi' nin 1938 ve 1941 yılları arası çalışmaları incelendiğinde eserlerinde köy manzaraları, köy kahveleri, faytonlu yollar, gelinler Anadolu'ya özgü görünümeler egemendir. (Eyüboğlu,2005:95)

1940'lardan sonra kendini farklı yönlerde geliştirerek duvar resimlerine yöneldi. 1943'te İlk duvar resmini İstanbul , Ortaköy'deki Lido Yüzme Havuzu için tasarladı. 1947 yılında İstanbul'da özel bir atölye ve galeri açtı. 1950'de Ankara'da bugüne kadarki tüm eserlerini kapsayan büyük bir sergi düzenledi.

Bedri Rahmi o yıl tekrar Paris'e giderek, incelemelerine İnsan Müzesi'nde (Musée de l'homme) ilkel kavimlerin sanatı konusunda devam etti. Bu açılımı ve incelemeleri ise onun bundan sonraki sanat görüşünü tümüyle etkiledi.

1950'de Mozaik çalışmalarına başladı. 1958'de Uluslararası Brüksel Sergisi için büyük ölçülerde mozaik tekniğiyle bir pano gerçekleştirdi ve bu yapıtıyla sergide büyük bir başarı göstererek , altın madalyayı kazandı.

Şekil 3.13: Brüksel Uluslararası Sergi, 1958

Kaynak: (<http://evvel.org/ilgi/bedri-rahmi>) Erişim Tarihi: 20.04.2015

1960'lı yılların başında iki kez ABD'ye gitti. 1969'da Sao Paulo Bienali'nde başarılı eserleriyle onur madalyası kazandı

21 Eylül 1975 yılında hayata veda eden Bedri Rahmi ölümünden sonra 1976'da "Yaşayan Bedri Rahmi" adıyla Ankara'da bir sergisi düzenlendi. Aynı zamanda İstanbul'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde sanatçı adına düzenlenen bir sergiyle anıldı. 1984'te İstanbul'da "Bedri Rahmi-Her Dönemden" adlı bir toplu sergisi açıldı (<http://www.msxlabs.org/forum/sanat-tr/10845-bedri-rahmiyuboglu.html#ixzz3ZCxEW2O2>) Erişim Tarihi: 20.04.2015

3.4.3. Burhan Doğançay

Burhan Doğançay, 11 Eylül 1929 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Aldığı ilk sanat eğitimini, ressam olan babası Adil Doğançay ve ressam Arif Kaptan'dan almıştır. Doğançay 1950 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra; Fransa'ya giderek 1950 ile 1955 yılları arasında sanat akademisi Académie de la Grande Chaumière'de sanat kurslarına devam etmiştir.

1953 yılında Paris Üniversitesi'nde işletme konusunda doktora yapmıştır.

1962'de New York'a giden Doğançay sanat alanındaki çalışmalarına bu kentte devam etmiştir. Uluslararası tanınan sanatçılarımızdan biridir ve Dünyanın farklı ülkelerinde müzelerde yapıtları bulunmaktadır (<http://www.dogancaymuseum.org/pPages/pGallery.aspx?pgID=579&lang=TR&section=9&param1=138>) Erişim Tarihi: 21.04.2015

Sanat eserlerini dünya duvarlarından ilham alarak ve bir çok sanat üslubundan etkilenerek ortaya çıkaran Doğançay yaklaşık 100'den fazla ülkeyi gezerek halkların sanatlarını, kültürlerini ve dilini kendi özgü yaratılarına dönüştürmüştür. Sanatçıya göre; *"Duvar resimleri bir toplumun aynası gibi o toplumun yapısını yansıtır"*.

Gezileri sırasında, fotoğrafçılığa başlamış ve dünya çapındaki bütün şehir duvarlarını çekmeye girişmiştir. Bu çalışmalar sanatçının altyapısını besleyerek eserlerinde ortak bir dil kullanmasına neden olmuştur.

Resimlerinde zıtlık, kalın kesik çizgiler , geometrik ögeler kendi içinde bir uyum sağlamaktadır. Fovizm akımından ve akımın renk skalasından etkilenen sanatçı perspektif kaygısı olmadan , düz zemin üzerinde bilinçli ve disiplinli çalışarak kırmızı , sarı , mavi gibi renklerin çığ tonlarıyla, parlak lekeleri lekesel bir biçimde yansıtmıştır (Ersoy, 2004:185).

Doğançay, Fovizm sanat akımının renk etkisiyle modern çizgileri birleştirerek aynı zamanda da duvar resimlerinden etkilenerek sanata yeni bakış açısı getirmiştir.

Şekil 3-14:Burhan Doğançay, Whispering Wall II, 142.00 x 210.00 cm. 1986

Kaynak:(<http://www.dogancaymuseum.org/pPages/pGallery.aspx?pgID=579&lang=TR&section=3&sanID=40>) Erişim Tarihi: 21.04.2015.

4. FOVİZM AKIMI'NIN TEKSTİLDEKİ YANSIMALARI

4.1. Fovist Sanatçıların Tekstil Ürünleri

Bu bölümde Fovizm Akımını tekstil ürünlerinde kullanan Fransız sanatçı Henri Matisse ve Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun tekstil ürünlerine yer verilecektir.

4.1.1. Henri Matisse ve Tekstil Ürünleri

Şekil 4-1:Henri Matisse At, Rider ve Yedekleme H. Matisse / DACS 2014 Fotoğraf © Palyaço 1943-4: Centre Pompidou, MNAM-CCI, Dist. RMN-Grand Palais / Jean-Claude Planchet

Kaynak: (<http://kids1.tate.org.uk/henri-matisse-and-his-colourful-cut-outs/>) Erişim Tarihi:17.05.2015.

Şekil 4-2: Rahip Giysisi

Kaynak: (<http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2014/matisse/the-swimming-pool.html>) Erişim Tarihi: 20.10.2015.

Matisse'in kâğıt dekupe tasarımı otuzlu yılların başından itibaren ortaya çıkmaktadır. Vence' deki Rosaire şapelinde Matisse kağıt dekupe tasarımıyla rahiplerin tören cüppelerini de tasarlamıştır. İpek üzerine Bizans örneklerinden yola çıkarak kesme tekniğiyle yapılmış 22 adet rahip cüppesinden sadece bir tanesidir. Kırmızı, sarı ve siyahtan oluşan düzenleme de haç motifi tüm alanı kaplamıştır. Cübbenin sırt kısmı, yanlara çıkmalar yapan canlı sarı rengiyle düzenlemenin merkezini oluşturur. Matisse, 1919 ve 1920 yılları arasında da Serge Diaghilev'in sahne gösterileri içinde bu türden tasarımlar yapmıştır (<http://www.artfulliving.com.tr/sanat/matissein-son-donemi-kesik-kagitlar-sergisi-i-1393>) Erişim Tarihi: 18.05.2015.

Matisse, tutkuyla bağlı olduğu, doğu arabesk motiflerinin desen tasarımlarında yeri ayırır. Lübnanlı kilim tüccarı dostu İbrahim'in dükkanına yaptığı gezilerde, evindeki kumaş ve elbiselerden etkilenmiştir. Matisse'in doğuya bakış açısı, İslam sanatlarından kendince soyutladığı, daha sonra kadın bedeniyle tekrar oluşturmaya çalıştığı arabesk motifidir (Akalin, 2010).

Henri Matisse, eserlerinde yağlı boya ve bronz kömür tekniklerinin yanı sıra çeşitli malzemeleri de kullanarak çizimler yapmıştır. Kumaş tasarımlarında geometrik şekiller, hayvan figürü stilizasyonları, yaprak ve çiçek gibi bitkisel biçimlere yer vermiştir. Tüm bu tasarımlarını oluştururken birçok deneysel tekniğin yanı sıra parlak renkli kağıtlar da kullanmıştır.

Şekil 4-3:Henri Matisse Sheaf California. 1953. Koleksiyonu Üniversitesi, Los Angeles.Hammer Müzesi.

Kaynak:(<http://kids1.tate.org.uk/henri-matisse-and-his-colourful-cut-outs/>) Erişim Tarihi: 18.05.2015.

Bu eser Matisse'in parlak renklere olan ilgisini göstermektedir. Eserinde birbirine benzeyen birçok formu ustalıkla kullanan Matisse beyaz üzerine tekrar eden

renklerle düzenlemiş olduğu bu yapıtında canlı bir etki yaratmak için kırmızı, yeşil, turuncu ve mavi renklerin parlak tonlarını kullanmıştır.

Şekil 4-4: Henri Matisse . Salyangoz. 1953. Veraset H. Matisse / DACS 2014

Kaynak: (<http://kids1.tate.org.uk/henri-matisse-and-his-colourful-cut-outs/>) Erişim Tarihi: 22.05.2015.

Modern sanat, modayı renk ve tasarım yönünden beslemiştir. 1950'lerde modern sanatı giymek, gerçek anlamda giysi olarak üzerinde taşımak mümkündür. Fovizm, kübizm, konstrüktivizm, soyut dışavurumculuk, sürrealizm ve pop art gibi sana takımlarının hepsini de tekstil tarihinde desen tasarımı olarak arşivlerde görmek mümkün.

1947'de Henri Matisse'in mavi beyaz eşarpları Ascher için üretiliyordu. Çek girişimci Zika Ascher, şirketi için eşarp tasarlanması için Matisse ile anlaşarak yüzyılın anlaşmasına imza attı. Ascher, aynı zamanda Andre Derain, Barbara Hepworth, Graham Sutherland, Cecil Beaton ve Henry Moore gibi sanatçılarla da desen tasarımı için anlaşmıştı. Ascher'ın torunu Sam, tekstil tasarımına sanatçıları kazandırdığı için, dedesini "gerçek bir yenilikçi" olarak tanımlar (<http://www.dwell.com/post/article/textile-exhibit-feature-picasso-dali-matisse-designs>) Erişim tarihi: 23.04.2015.

Şekil 4-5: Wesley Simpson İçin Salvador Dali Tarafından Tasarlanan İpek Eşarp, 1947 (solda). “Sebze Yaması”, Wesley Simpson İçin Marcel Vertes Eşarp, 1944 (sağda)

Kaynak: (<http://www.dwell.com/post/article/textile-exhibit-feature-picasso-dali-matisse-designs>) Erişim tarihi: 23.04.2015.

4.1.2. Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Tekstil Ürünleri

Sanatçının her bir eseri kullanılan renkler bakımından eşsiz olmakla birlikte renk tonlarının canlılığı açısından fovizm akımının etkisini yansıtmaktadır.

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun eserleri fovizm renkleri kullanılarak çanta, fular, pareo, şal, yazma v.b aksesuarlara taşınmıştır. Nar, Dil Balığı, Çorum Gelini, Maya Kuşu, Üzümlü İbrik, Karagöz'ün Gemisi, Ayşe Gelin ve Deniz Kızı Eftelya adlarını verdiği baskıları, özđün baskı teknikleri kullanılarak günümüz iç mekan tekstili ve giysi tasarımında ortaya çıkarılan ürünlerle halen yaşatılmaktadır.

şekil 4-6: Bedri Rahmi Eyüboğlu Ait Deniz Kızı Eftelya Adlı Bez anta

Kaynak: (www.arkofcrafts.com) Erişim Tarihi: 24.05.2015.

Şekil 4-7: Bedri Rahmi Eyuboğlu'dan Karagöz'ün Gemisi Adlı Fular

Kaynak: (www.arkofcrafts.com) Erişim Tarihi: 24.05.2015.

Şekil 4-8: Bedri Rahmi Eyuboğlu'na Ait Paşmina Şal Örneği.

Kaynak: (www.arkofcrafts.com) Erişim Tarihi: 24.05.2015.

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun eserleri günümüzde fovizm akımına bağlı kalınarak, zaman zaman farklı alanlarda halen güncelliğini koruyarak kullanılmaktadır.

4.2. Tekstilde Fovizm Akımını İşleyen Tasarımcılar

1904 ve 1908 yılları arasında en yoğun dönemini yaşayan ve 20. yüzyılın ilk avangart hareketlerinden biri olan Fovizm, 1900 yılında ilk örnekleri görölmeye başlamış ve sonrasında tasarım alanına etkileri hızla ilerlemeye devam etmiştir. Fovizmin en belirgin özellikleri boyanmış parlak renkleri ve değiştirilmiş lekesele formlarıdır.

Fovizm'in moda dünyasına ilk etkisi, Sonia Delaunay 'ın 1913 yılına ait elbiselerinde görölmüştür. Tasarımlar, modernizmin tanımını yapan bir nitelik taşıırken aynı zamanda fovizm renkleriyle, tamamlanmış ve yeni bir üslup oluşmaya başlamıştır. Fransız sinema endüstrisinde de dikkat çekmeyi başarmıştır. Renk çeşitliliği, dikkat çekiciliği yüksek cesur tasarımlar sahne kıyafetlerinde de yerini almıştır. Sonia Delaunay ve ressam olan eşi Robert Delaunay, sanat ve moda dünyasına büyük ölçüde renk ve canlılık kazandırmıştır.

20. yüzyıl modasının bir diğer etkili ismi Yves Saint Laurent'de Fovizm'den etkilenererek, geçmişten bu yana tasarımlarında Matisse desenlerinden yola çıkmış ve kadın giyimine yeni bir boyut getirmiştir.

2000 'li yıllarda ise, İtalyan modaevlerinin tasarım anlayışları ve renk skalaları Fovizm sanat akımından beslenmeye devam etmektedir.

4.2.1. Yves Saint Laurent

Bir deha, üretken bir yenilikçi ve yüzyılın en kayda değer imzalarından birinin sahibi olan Yves Saint Laurent çocukluğunu, kız kardeşinin oyuncak bebeklerine kağıttan kostümler tasarlayıp Paris 'te yaşayacağı günlerin hayalini

kurarak geçirdi (Watson, 2007:346). 20. yüzyıl sanatının en tanınmış isimlerinden biri Yves Saint Laurent in göz alıcı gece giyimleri genellikle Picasso, Miro ve Matisse gibi sanatçılardan ilham alarak canlı renkler aplikler ve boncuklar ile süslemiştir. Yves Saint Laurent sanata bakış açısını "Her şeyden önce, sanatsal düşünmenin ve modern sanat etkisiyle yeşil, mavi, kırmızı ve sarı karıştırmak ustalık gerektirir" diyerek açıklamaktadır.

Fovizm akımını koleksiyonlarına yansıtan ve birçok tasarımcıya bu konuda öncülük yapan Yves Saint Laurent, tasarımlarında canlı renkleri ve Matisse desenlerini özellikle vurgulamıştır.

Şekil 4-9: Yves Saint Laurent-F/W Influence from Matisse

Kaynak:(http://fashionandstylefashionsourcebook.com.tr/2009_11_01_archive.html) Erişim Tarihi: 05.06.2015

Şekil 4-10: Installation view of Yves Saint Laurent- The Retrospective at the Denver Art Museum, March 25-July 8, 2012.

Kaynak: (<http://hereelsewhere.com/see/yves-saint-laurent-the-retrospective/>) Erişim Tarihi: 05.06.2015

Şekil 4-11: Yves Saint Laurent, 1980 Yılına Ait Sonbahar-Kış Haute Couture Koleksiyonu

Kaynak: (<http://www.architecturaldigest.com/gallery/ten-creatives-inspired-by-matisse-slideshow>)

Erişim Tarihi: 06.06.2015

Yves Saint Laurent'e ait olup, şekil 4.11 de yer alan sağdaki saten etek üzerine Matisse Yapraklarını applike ederek kadife üstle tamamlanmış olan elbise, Laurent'in 1980 yılında hazırlanmış olduğu Sonbahar-Kış Haute Couture koleksiyonunun Fovizm akımını yansıtan bir parçasıdır.

Şekil 4-11: Yves Saint Laurent, Haute Couture İlkbahar-Yaz, 1992, Henri Matisse'in Renkleri.

Kaynak: (<https://thegenealogyofstyle.wordpress.com/2014/06/23/matisse-inspired-fashion/>) Erişim Tarihi: 06.06.2015

4.2.2. Tata Naka

21. yüzyılın ünlü modacılarından, Tamara ve Natasha Surguladze ikiz kız kardeşler Gürcistan'ın başkenti, Tiflis'de doğmuştur. 1996 yılında modanın merkezlerinden olan Londra'ya taşınan iki kız kardeş eğitimlerini ünlü moda okulu St. Martines'de tamamlamıştır. Çocukluk yıllarının anısına, takma isimleri olan Tata-Naka marka isimleri olmuştur. Tasarımlarında dönem giysilerine ve etnik çizgilere rastlanmaktadır.

Markanın genel anlamda tercih ettiği kumaşlar arasında çoğunlukla jorjet, triko, parlak kadifeler bulunmaktadır.

Tasarımcılar Tamara and Natasha Surguladze, Londra Moda Haftasında Matisse'den etkilenerek tasarladıkları koleksiyonlarını sunmuşlardır. Koleksiyonda

bolca yer alan baskılar, desenler ve canlı renkler Matisse tablolarını anımsatmaktadır.
(<http://www.vam.ac.uk/content/articles/f/fashion-in-motion-tata-naka/>) Erişim Tarihi:
06.06.2015.

Şekil 4-12: Tata-Naka Design Dress

Kaynak: (<http://www.missmoss.co.za/2014/02/12/tata-naka/>) Erişim Tarihi: 15.06.2015

Şekil 4-13: Tata-Naka 2014/2015

Kaynak: (<http://www.missmoss.co.za/2014/02/12/tata-naka/>) Erişim Tarihi: 15.06.2015

Şekil 4-14: Tata-Naka A/W 2014/2015

Kaynak: (http://www.beatpie.com/2014/01/random-crush_25.html) Erişim Tarihi:17.06.2015

4.2.3. Sonia Deleunay

1885 yılında Ukrayna'da doğan Sonia Deleunay'ın çocukluk yılları St. Petersburg'da geçmiştir. Sanat merakı ön plana çıkan Deleunay'ın resim yeteneği lise yıllarında resim öğretmeni tarafından keşfedilir.

Ailesi tarafından resim eğitimi için Almanya'ya gönderilmiştir. İki yıl Karlsruhe Güzel Sanatlar Akademisinde eğitim görür. 1905'te Paris' de bulunan Academie de la Palette' in sanat kurslarına katılır. Öğrenciliği sırasında Cezanne, Gauguin ve Van Gogh'un resimlerinden etkilenmiştir. İlk yapıtlarında sanatçıların izleri görülmektedir. Kendi tarzını arayış içinde olduğu erken dönem resimlerinde, bu

etkilenme görülmektedir. (<http://www.filozof.net/Turkce/edebiyat/edebi-sahsiyetler-kisilikler-biyografileri/44077-sonia-delaunay-kimdir-hayat-eserleri-hakk-nda-bilgi.html>) Erişim Tarihi: 06.07.2015

1910 yılında ressam Robert Delaunay'la evlendi. Önceleri resimde onun tarzından ve dinamizminden etkilenmiştir ancak, zamanla resme daha fazla hakim olmuş, uyumsuz renkleri kullanarak kendine özgü Fovist eğilimli bir üslup geliştirmiştir. 1914-1920 yılları arasında güneyde İspanya ve Portekiz'de yaşadı. Güneyin güneşli havası ve doğal güzelliklerinden etkilenmiş ve sonrasında orda hakim olan halk sanatı, sanatçıyı sıcak, parlak ve canlı renklere yöneltmiştir. Ayrıca ışıkla hareketi beraber kullanmıştır. Bu dönemde, Fovizm sanat akımının etkilerine sıkça rastlanmaktadır. 1920 yılında tekrar Paris'e dönerek bir süre gerçeküstücü yaklaşımını benimseyen sanatçılarla çalışmalar yaptı. Kostüm tasarımlarıyla ilgilenen Delaunay, daha sonra moda alanına yöneldi, el baskısı kumaşlar ve dokuma duvar panoları yaparak bu alanda da yeteneğini ortaya koydu. Kumaşa baskı tasarımları ve resim desenli dokuma duvar panoları ile tanınan ressam, ilkeleri doğrultusunda tekstil yüzeylerini birbirleriyle harmanlamıştır. Sonia Delaunay yaptığı tasarımlarla, modaaya farklı bir boyut getirip, kumaşları sanatsal nesnelere haline getirmiştir (<http://www.eokulegitim.com/sonia-delaunay-kimdir/>) Erişim Tarihi: 15.06.2015.

Savaşın ekonomiyi olumsuz yönde etkilediği yıllar, moda dünyasının malzeme konusunda büyük yokluk ve sıkıntı duymasına neden olmuştur. Sonia Delaunay bu zor dönemde sanatsal ve yaratıcı düşüncelerini bir araya getirerek geleneksel kırk pare (pach work) tekniğini modern yaşama kazandırmıştır. Geleneksel tekstil tekniklerini uygulama becerisi ile bir ressam olarak aldığı sanat eğitimini bir arada kullanarak, tekstil tasarımının çağdaş sanatla buluşmasını sergilemiştir.

Şekil 4-15: Sonia Delaunay- Terk, Simultaneous Dress, Front Back Paris, 1913.

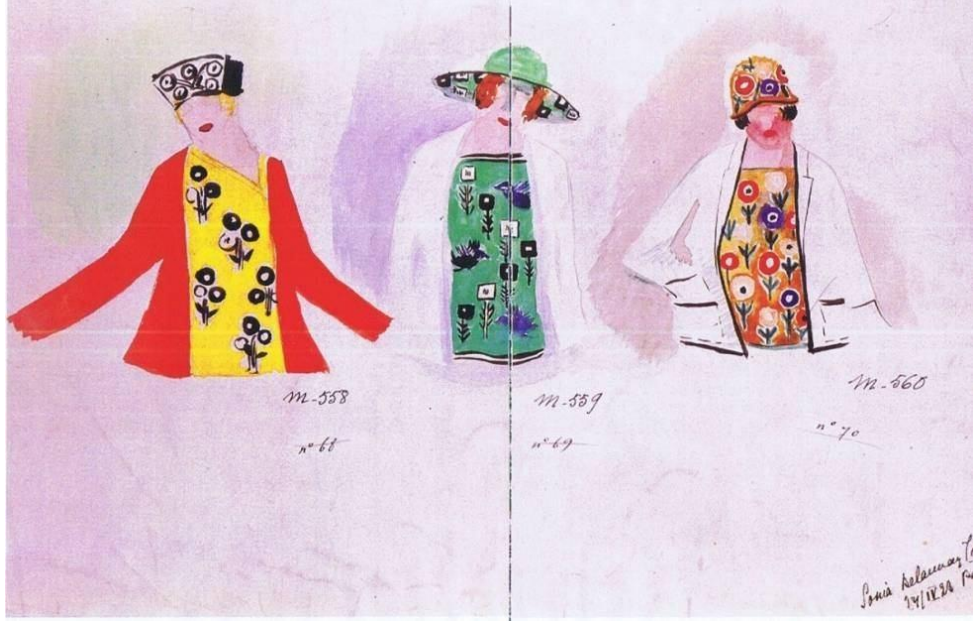
Kaynak: (<http://Sandrachiricocouture.Weebly.Com/-Sonia-Delaunay-Textile-Artist>) Erişim Tarihi: 15.06.2015

Şekil 4.14'te gördüğünüz Sonia Delaunay 'ın yaratıcı performansını sergilediği parçalardan biri olan "Simultaneous Dress" adlı elbise, tekstil baskıları açısından moda dünyası için yenilikçi ve taze bir tasarımdır. Onun sanat ve zanaat konusunda mükemmel bir yeteneği vardı. Bu yeteneğini renkleri karıştırarak kendi atölyesinde oluşturduğu baskı çalışmalarında ortaya koymaktadır.

Şekil 4-16 : "Giyisi Tasarımı, 1922"

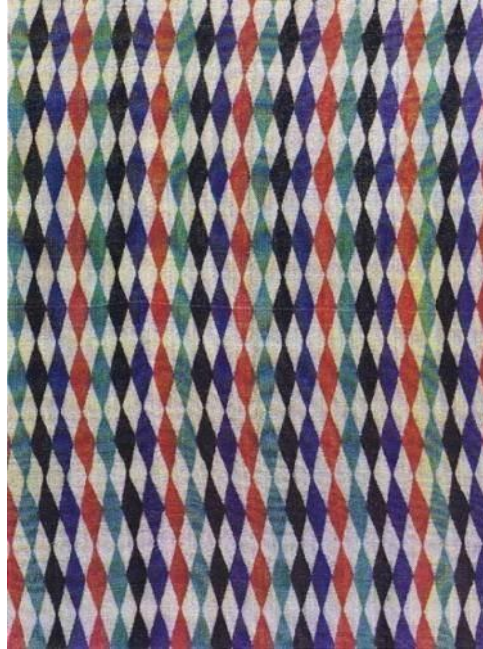
Kaynak: (http://www.artophile.com/Images/Detail/Sonia_Delaunay_Robe_Poeme_1919_1922_1393_433.jpg) Erişim Tarihi: 20.12.2015

Şekil 4-17: "Moda Tasarımları, 1923"

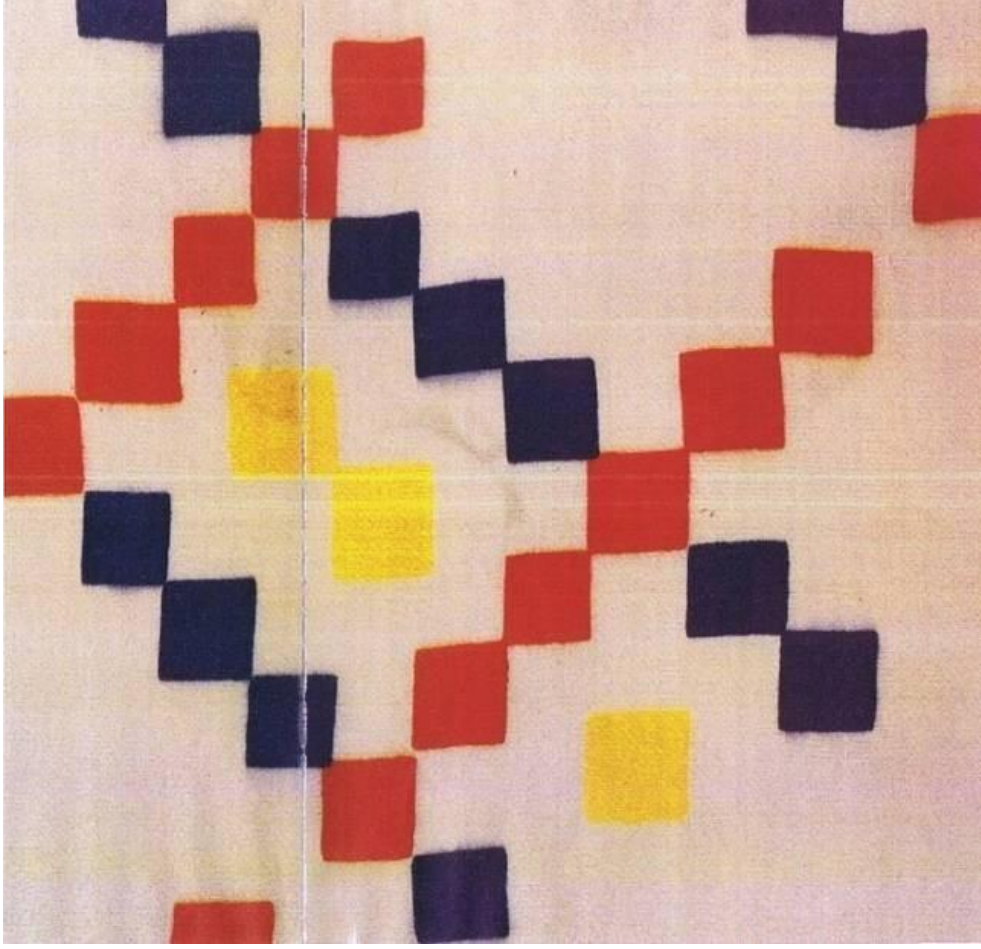
Kaynak: (<http://les8petites8mains.com.tr/2011/01/histoire-du-tricot-le-tricot-au-xxe.html>)

Erişim Tarihi: 24.12.2015

Şekil 4-18: "Keten Üzerine Baskı, 1924"

Kaynak: Sonia Delaunay, Fashion and Fabrics, Londra: Thames and Hundson, 1991, s.136.

Şekil 4-19: "Chanel İçin Tasarlanan Çin İpeği Üzerine Baskılı Kumaş, 1928"

Kaynak: Sonia Delaunay, Fashion and Fabrics, Londra: Thames and Hundson, 1991, s.41.

4.2.4. Diğer Tasarımcılar

Fovizm akımı güçlü ve cesur renk kontrast temalarıyla geçmiş yıllardan beri birçok tekstil tasarımcısının ve büyük modaevlerinin ilham kaynağı olmuştur. Tasarımcılar koleksiyonlarında geçmişten günümüze Fovizm sanat akımını her yönüyle ele almıştır.

Şekil 4-20: Carolina Herrera Spring/Summer 2010 Matisse's Cut Outs

Kaynak: (<https://thegenealogyofstyle.wordpress.com/tag/matisse/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Şekil 4-21: Issey Miyake, Matisse Etkisi

Kaynak: (<https://thegenealogyofstyle.wordpress.com/tag/matisse/>) Erişim Tarihi: 27.07.2015

Matisse'in büyük ilham kaynağı olan renk ve desen kompozisyonları, tasarımcılara her dönem ilham kaynağı olmuştur. Sanat ve moda kavramları arasındaki ilişki birbiriyle bütünlük sağlamaktadır.

Şekil 4-22: Fauvism and Fashion Lanvin 2012/2013

Kaynak: (<http://www.catwalkyourself.com/fashion-dictionary/fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Günümüz modasında Fovizm halen etkisini sürdürmektedir. Örneğin yukarıda görünen Lanvin'in 2012/13 sonbahar-kış koleksiyonu Fovizm'in renk ve formlarından etkilenmiştir. Birçok markanın 2012/13 Sonbahar-kış koleksiyonları incelendiğinde de Fovist çizgilere sahip silüetler, kırmızının bol kullanıldığı cesur Fovist renk ve çizgileriyle öne çıkıyor.

Şekil 4-23 :Fauvism and Fashion Lanvin 2012/2013

Kaynak: (<http://www.catwalkyourself.com/fashion-dictionary/fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Şekil 4-24: Fauvism and Fashion

Kaynak: (<http://www.catwalkyourself.com/fashion-dictionary/fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Şekil 4-25: Fauvism and Fashion –Lanvin-2012/13

Kaynak: (<http://www.catwalkyourself.com/fashion-dictionary/fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Şekil 4-26: Fauvism and Fashion-Lanvin 2012/13

Kaynak: (<http://www.catwalkyourself.com/fashion-dictionary/fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Desigual Markası da, Fovizm etkisi taşıyan tasarımlarını ağırlıklı olarak yakın zamanlarda göz önüne sunmuştur.

Şekil 4-27: Desigual Markasının Fovizm Etkisi Taşıyan Giysileri.

Kaynak: (<https://courbain.wordpress.com/2014/01/13/colours-of-the-fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

Şekil 4-28: Desigual Markasının Fovizm Etkisi Taşıyan Giysileri.

Kaynak: (<https://coubain.wordpress.com/2014/01/13/colours-of-the-fauvism/>) Erişim Tarihi: 26.07.2015

Desigual markasının en önemli özelliği koleksiyonlarına her sezon taşıdığı renklerdir. Kullandığı bu renkler Fovizm akımına vurgulamaktadır.

Şekil 4-29: Sol Céline SS | 2014 ve Sağ Primark SS2014

Kaynak: (http://ipgirll.spot.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim Tarihi: 26.07.2015

Fovizm akımının ruhunu yansıtan sanatsal fırça darbelerinin kullanıldığı giysileri üst solda Celine markası Paris Moda Haftası sırasında Celine podyumda 2014 ilkbahar-yaz koleksiyonunda kullanırken, aynı etkiyi son derece benzer şekilde 2014 İlkbahar-Yaz tasarımlarında kullanan ünlü hazır giyim firması Primark'tır.

Yine bir başka hazır giyim markası olan ünlü İspanyol firması Zara aynı etkiyi Celine'nin 2014 ilkbahar-yaz koleksiyonunda kullandığı fikre yakın bir şekilde tasarımlarında yer vermiştir.

Şekil 4-30: Celine SS14 (solda) ve Zara SS14 (sağda)

Kaynak: (http://ipgirll.spot.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim Tarihi: 26.07.2015

Tasarımcıların podyuma yansıttıkları 1900’lü yılların anlatımcı sanat hareketlerine vurgu yapan Picasso (Kübizm), gerçeküstücülük ve Andre Derain (Fovizm) ve Salvador Dali (Sürrealizm) gibi ünlü ressamların soyut portrelerinin baskı olarak kullanıldığı Prada’nın 2014 İlkbahar / Yaz koleksiyonu moda sınırlarını genişletmektedir.

Şekil 4-31: Prada'nın 2014 koleksiyonu, Alexander McQueen İlkbahar 2014

Kaynak: (http://ipgirll.spot.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim Tarihi: 26.07.2015

Prada'nın 2014 koleksiyonu, Alexander McQueen İlkbahar 2014 koleksiyonu baskı erken yirminci yüzyıl sanat stil en Picasso ve Mondrian unsurları görülmektedir.

Şekil 4-32: SS14 Prada'nın Sokak Sanatı Tasarımları

Kaynak: (http://ipgirll.fashion.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim Tarihi: 26.07.2015

Şekil 4-33: SS14 Prada'nın Sokak Sanatı Tasarımları.

Kaynak: (http://ipgirll.fashion.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim

Tarihi: 26.07.2015

Şekil 4-34: Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 Koleksiyonu

Kaynak: (http://ipgirl.fashion.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim Tarihi: 26.09.2015

Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 koleksiyonu. Matisse'in cesur, net renkleri ayırık ve orantısız yüz özellikleri ile Picasso'nun portrelerinden etkilenmiştir.

Moda, geçmişten günümüze sanat akımlarından her zaman etkilenmiştir. Gelecekte bu etkilenme hızla artmaya devam ederek, teknolojik gelişmelerle tasarımlara farklı anlamlar kazandıracaktır.

JC DE CASTELBAJAC

Şekil 4-35:Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 Koleksiyonu

Kaynak: (http://ipgirl.fashion.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim

Tarihi: 26.09.2015

Şekil 4-36: Jean-Charles de Castelbajac İlkbahar / Yaz 2014 Koleksiyonu.

Kaynak: (http://ipgirll.fashion.com.tr/2014/05/whats-in-fashion-fashion-art-dichotomy_7.html) Erişim Tarihi: 26.09.2015

Şekil 4-37:Castelbajac-2015-İlkbahar-Yaz

Kaynak :(<http://vogue.com.tr/defile/jean-charles-de-castelbajac-2015-ilkbaharyaz>) Erişim Tarihi:22.12.2015

Donatella Versace, Matisse'in yaprak desenlerinden yola çıkarak 2012 İlkbahar / Yaz koleksiyonunda, canlı ve parlak renklere yer vermiştir.

Şekil 4-38: Versace 2012 Koleksiyonu

Kaynak: (<http://www.missmalini.com/2011/08/29/versace-2012-collection-inspired-by-artist-henri-matisse/>) Erişim Tarihi: 20.07.2015

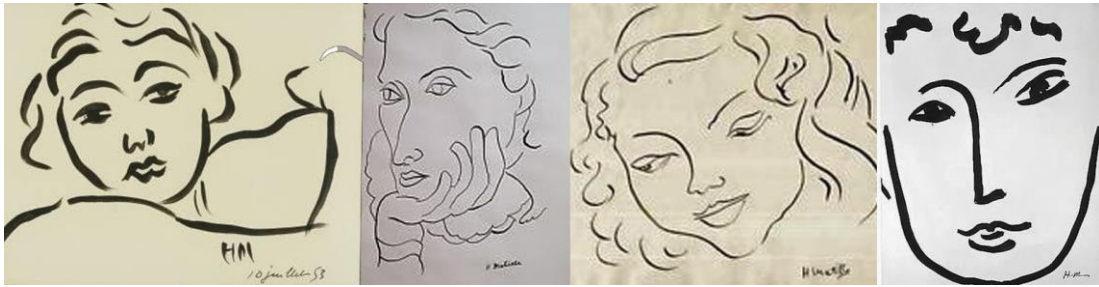

Baskı desen tasarımlarında da, Fovizm ve Kübizm gibi renkli ve detaysız akımların etkisi ile ressamların çalıştığı portrelere yer verilmektedir.

şekil 4-39: Pablo Picasso (1881-1973).

Kaynak: (<https://www.paint.com/miracles33/art-2-painting-drawing/>) Erişim Tarihi: 20.08.2015

şekil 4-40: Henry Matisse (1869-1954)

Kaynak: (<https://www.paint.com/miracles33/art-2-painting-drawing/>) Erişim Tarihi : 20.08.2015

4.3. Fovizm Akımının Tekstildeki Geleceği

Gelecekteki yıllarda tekstil sektörü Güney yarımkürede petrol zengini bol nüfuslu birçok ülkenin sermayesini kendine katmak isterken, bu ülkelerin sıcakkanlı renk seven insanların da zevkini göz önünde tutmak durumundadır.

Güncel sosyopolitik, ekonomik, ekolojik, sanatsal olaylardan ve popüler kültürden etkilenerek her sezon trend renkleri tematik olarak belirlenip değiştirilir.

Yeni ürün ve konsept arayışları sonucunda, günümüz tekstil üretimi çoğu zaman geçmiş sanat akımlarından ilham alarak kendini yeniliyor. Yüksek teknoloji tüm ana ve ara renklerde kumaşların üretilmesine imkan vermesi de tuvaldeki tüm renklerin ve desenlerin kumaşa aktarılmasını sağlıyor. Deri ve deri görünümlü malzemelerin renkleri giderek çeşitleniyor. Bu nedenle ayakkabı ve çanta gibi aksesuarlarda, Fovizm'in renk skalasına sık sık rastlıyabiliyoruz. Saç ve makyaj temaları da sezondan sezona çeşitlilik göstermesine karşın Fovist skaladan pembe, kırmızı, bordo ve morları her zaman içinde barındırıyor.

Şekil 4-41:Fovizm Renk Temalı Aksesuarlar

Kaynak:(<http://www.sophisticatedlace.com/search?updated-max=2012-10-03T19:03:00-07:00&max-results=7>) Erişim Tarihi: 21.12.2015

Bazı markalar ise genel çizgisinde Fovist renkleri ağırlıklı olarak kullanıyor. Bunlara örnek olarak Dolce Gabbana ve Versace gibi İtalyan markaları gösterebiliriz.

Şekil 4-42:Dolce-Gabbana- Spring-Summer-2014

Kaynak:(<http://www.gorgeautiful.com/dolce-gabbana-rtw-spring-summer-2014-milan-fashion-week/>)

Erişim Tarihi: 20.12.2015

Şekil 4-43:Dolce Gabbana SS/2014

Kaynak: (<http://www.gorgeautiful.com/dolce-gabbana-rtw-spring-summer-2014-milan-fashion-week/>)

Erişim Tarihi: 20.12.2015

Şekil 4-44: Versace FW-2015/16

Kaynak: (<http://thefashioninsider.com/2015/06/09/versace-resort-fw-201516/>) Erişim Tarihi:
10.12.2015

Şekil 4-45:Versace-FW-2015/26

Kaynak: (<http://thefashioninsider.com/2015/06/09/versace-resort-fw-201516/>) Erişim Tarihi:
10.12.2015

Fransız dev markalar genellikle daha romantik ve parizyen bir çizgi izlerken, İtalyan modası renk ve kontrast değerleri daha güçlü, daha oyuncu, cesur bir ifadeye bürünüyor.

Her ikisinin de avangard ve sanatsal öğeler taşıyan örnekleri olsa da İtalyan modası renge ve kontrasta olan cesur yatkinlığı ile öne çıkıyor. Birçok etnik kültürü içinde barındıran Amerikan moda akımları ise gündelik ya da Hollywood ışıltısı arasında gidip gelirken, İngiliz modası daha soğuk ancak seçkin bir renk skalası ile karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla İtalyan ve Amerikan modasında Fovist detaylar ile karşılaşma şansımız artıyor. Bu durum sokak modasını da etkiliyor. Sıcak ülkelerde renk konusunda daha cesur olurken soğuk ülkelerde renkler de Güneş'in azlığı ile beraber soluyor.

Şekil 4-46:Sokak Modası

Kaynak: (<http://www.femalemag.com.sg/6793/street-style-4-ways-to-channel-top-fashion-chiara-ferragni/>) Erişim Tarihi: 10.12.2015

Şekil 4-47: Chanel, F/W 2015

Kaynak: : (http://www.femalemag.com.sg/6793/street-style-4-ways-to-channel-top-fashion_chiara-ferragni/) Erişim Tarihi: 10.12.2015

Modern kesimler ve canlı renklerin hakim olduğu, zıtlıkların birbiriyle sergilendiği yeni sezon trendleri gelecekte de etkili olmaya devam edecektir.

Şekil 4-48:Anton Belinsky F/W 2015-2016

Kaynak: (<http://www.denimjeansobserver.com/mag/2015/09/06/shirt-dress-you-up-2015-2016-fall-autumn-winter-womens-fashion-trends-style-onesie-sweaterdress-long-blouse-denim-jeans-observer/>)
Erişim Tarihi: 22.12.2015

Teknoloji gelişiminin büyük etkisiyle, Sosyal medya ve reklam sektörünün hızla ilerlemesi ile günümüzde popüler olan instagram, facebook gibi uygulamalar aynı zamanda moda blogları da renkli giyimi büyük oranda etkiliyor. Bunun en büyük sebebi küçük renkli bir kare insanların ilgisini çekiyor.

Şekil 4-49: Colours Of The Fauvism

Kaynak: (<http://thefashioninsider.com/2015/06/09/versace-resort-fw-201516/>) Erişim Tarihi:
28.11.2015

5. SONUÇ

Fovizm, 20. yüzyılın başlarında, büyük siyasi ve askeri olaylar meydana gelmesi sonucu, renklere önem veren, geleneksel kuralların dışında kalan bir sanat akımı olarak doğmuştur. Yeni bir hayat ve yeni anlayış içerisinde olan Fovistler, farklı bir bakış açısıyla kendilerinden önceki sanat akımlarını yorumlamışlardır.

Fovizm sanat akımının ortaya çıkmasıyla beraber de kadın giysilerindeki kuralcı, kasvetli, hava yerini coşku dolu, hareketli ve renkli giysilere bırakmıştır. Fovizm renklerinin hakim olduğu tasarımlar enerjik, renkli, fosforlu, canlı, baskı tekniklerinin sık görüldüğü giysilerdir. Fovizm'den etkilenen giysi tasarımcıları asimetriyi, rengi, hareketli şekilleri bir arada kullanarak farklı bir bakış açısı sunmuştur.

Fovizm akımını tasarımlarında kullanan tasarımcılar, aynı zamanda giyinmenin estetik gelişimini sanat ile birleştirip, giyinme olgusuna sanatın işlevini de yüklemişlerdir. Tasarımcılar, farklı malzemeleri ve Fovizmin renk olgusunu kullanarak, çalışmalarında değişik konular işlemişlerdir.

Fovizmin gelecek modasını nasıl etkileyeceğinden ve tüm yönleriyle moda dünyasına getirdiği ve getirebileceği yeniliklerden bahsedilen bu çalışmada özellikle, Fovist renklerin saç, ayakkabı, çanta v.b kullanım alanlarında tercih unsuru olmasındaki nedenler ile tasarımlarda nasıl kullanıldıkları görsellerle gösterilmeye çalışılmıştır.

Fovizm akımının, Dünya moda başkentlerinde düzenlenen defileler ve moda markaları bazında bakıldığında, Fransız moda evlerinin daha romantik ve parizyen bir çizgi izledikleri görülürken, İtalyan modası bunun tam aksine, renk ve kontrast

değerleri bakımından daha güçlü, daha oyuncu, cesur bir ifadeye büründükleri görülmektedir.

Her ikisinin de avangard ve sanatsal öğeler taşıyan örnekleri olsa da İtalyan modası renge ve kontrasta olan cesur yatkinlığı ile öne çıkıyor . Birçok etnik kültürü içinde barındıran Amerikan moda akımları ise gündelik ya da Hollywood'un pırıltılı havası arasında gidip gelirken, İngiliz modası daha soğuk ancak seçkin bir renk skalası ile karşımıza çıkıyor. Dolayısı ile Amerikan ve İtalyan modasında Fovist detaylar ile karşılaşma şansımız artıyor. Tüm moda dünyasındaki Fovist yaklaşımların, gelecekte de sokak modasını etkilemeye devam edeceği gerçeği, örneklerle vurgulanmaya çalışılmaktadır.

Teknolojinin de gelişmesiyle Fovist etkilerin giysi tasarımına aksettirilme biçimi de çeşitlilik arz etmekte ve artık hayatın her alanında Fovist renklerin ve çizgilerin özgün tasarımlarda tasarımcılara yol gösterir ve yaratıcılıklarını destekler nitelikte rol oynadığı görülmektedir.

Fovist renk ve çizgiler, geçmişte olduğu gibi gelecekte de tasarımcıların eserlerinde kullandıkları ve kullanmaya devam edecekleri bir olgu olarak tekstil ve giysi tasarımından ayrı düşünülemez bu sebeple de güncelliğini her daim koruyacak, tasarımcılara ve hazır giyim markalarına esin kaynağı olacaktır.

Fovizm'in, zaman geçse de farklı ve yenilikçi örneklerin verilebildiği bir sanat akımı olarak, dinamizm etkisi yaratan renkleri sebebiyle her zaman tercih unsuru olması, güncelliğini koruması, modernize edilebilmesi ve tekstilden bağımsız düşünülmemesi gelecekte de, Fovizm akımının tasarım oluşturmada tekstil için vazgeçilmez sayılacağı açık göstergesidir.

6. KAYNAKLAR

Akalın, E. (2010). Matisse'in Doğusu. *Dünya Sanatı Dergisi*. 52, 114.

Antmen, A. (2008). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. (5. Bakı). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Babacan, İ. (1997). *Delaunay Terk Sonia*, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt: 1, İstanbul: Yem Yayınları.

Charensol, G. (1994). 20. Yüzyıl Fransız Resmi: Bir Kesit. M. Rifat (Çev). *Sanat Dünyamız*. 57, 51.

Crepaldi, G. (2001). *Art Book Matisse*. B.Sümer (Çev). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Cumming R. (Ed). (2008). *Görsel Rehberler Sanat*. A. Işın Önal (Çev). A. Çetinkaya (Çev) . Çin: İnkilap Kitabevi.

Damase, J. (1997). *Sonia Delaunay: Fashion and Fabrics*. (1.Baskı) . Londra: Thames and Hundson,

Dorival, B. (1994). 20. Yüzyıl Fransız Resmi: Bir Kesit. E.T. Çelikkın (Çev). *Sanat Dünyamız*. 57, 15.

Eyüboğlu, B.R. (2000). *Resme Başlarken*. (1.Baskı). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Farthing, S. (Ed). (2014). *Sanatın Tüm Öyküsü*. G. Aldoğan (Çev). F.C. Çulcu (Çev). Çin: Hayalperest Yayınevi.

Gombrich, E. (2005). *Sanatın Öyküsü*. E. Erduran (Çev). Ö. Erduran (Çev). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Grzymkowski, E. (2015). *Sanat 101: Leonarda Da Vinci'den Andy Warhol'a Sanat Hakkında Bilmeniz Gereken Her Şey*. O. Düz (Çev). İstanbul: Say Yayınları.

Gürsoy, A.T. (2010). *Giyim Kültürü ve Moda*. İstanbul: Türkiye Tekstil Sanayii ve İşverenleri Sendikası, Ömür Matbaacılık, 2.Cilt.

İpşiroğlu, N ve İpşiroğlu, M. (1993) *Sanatta Devrim*. (3.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Keser, N. (2005). *Sanat Sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınları.

Krausse, A. (2005). *Rönesans'tan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*. D. Zaptçioğlu (Çev). İstanbul.

Little, S. (2004). *İzmler Sanatı Anlamak*. D.N.Özer.(Çev). Singapur: Yem Yayınevi.

Matisse, H. *Matisseden Görüşler*. K.Özsezgin. (Çev). Genç Sanat Dergisi 51:16-19. Kasım ,1998.

Norbert, L. (2009). *Modern Sanatın Öyküsü*. C. Çapan (Çev).ve S. Öziş (Çev). İstanbul: Remzi Ktabevi.

Özsezgin, K. ve Aslier, M. (1989). *Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi*. İstanbul: Tıglat Yayınları. Cilt: 4.

Pehlivan, B. (2009). *Çağdaş Türk Resim Sanatında Desen* . Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı.

Seçer, Ç. (2010). *Fovizm'in Doğuşu ve Henri Matisse* . Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı.

Sözen, M. Ve Tanyeli, U. (2005) *Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü*. (1.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Şenyapılı, Ö. (2004). *Yirminci Yüzyıl*. (1.Baskı). İstanbul: Boyut Yayınları.

Turani, A. (1998). *Çağdaş Sanat Felsefesi*. (4. Baskı). İstanbul:Remzi Kitabevi.

Turani, A. (2000). *Dünya Sanat Tarihi*. (9. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Turani, A. (2006). *Sanat Terimleri Sözlüğü*. (7. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.

Udale, J. (2014). *Moda Tasarımında Tekstil ve Moda*. H. Güngör (Çev). Literatür Yayınları.

Watson, L. (2007). *Modaya Yön Verenler*. G. Ayas, (Çev). İstanbul: Kayhan Matbaacılık.

İnternet:

Elektronik Makale ve Yayınlar

(http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jean_Puy,_1905,_Fl%C3%A2nerie_sous_les_pins,_oil_on_canvas,_81_x_115_cm,_Mus%C3%A9_Paul-Dini,_Villefranche-sur-Sa%C3%B4ne.jpg) Erişim Tarihi: 25.03.2015.

(<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/25/Rousseau-Hungry-Lion.jpg>) Erişim Tarihi: 25.03.2015

(<http://www.artfixdaily.com/calendar/details/7803-the-steins-collect-matisse-picasso-and-the-parisian-avant-garde>) Erişim Tarihi: 26.03.2015

(<http://www.espanol.rfi.fr/cultura/20140909-collioure-2-ciudad-fovista>) Erişim Tarihi: 27.03.2015

(<http://www.solakkedi.com/posterler/posterin%20tarihi/02.html>) Erişim Tarihi: 29.03.2015

(http://en.wikipedia.org/wiki/Les_toits_de_Collioure) Erişim Tarihi: 27.04.2015

(http://en.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A9_Derain) Erişim Tarihi: 27.04.2015

(<http://www.wikiart.org/en/maurice-de-vlaminck/the-orchard-1905>) Erişim Tarihi: 27.04.2015

(<http://www.wikiart.org/en/maurice-de-vlaminck/the-orchard-1905#supersized->) Erişim Tarihi: 29.04.2015

(<http://www.ressamlar.gen.tr/maurice-de-vlaminck-kimdir-hayati-biyografisi/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015.

(<http://www.tarihnotlari.com/fovizm/bat0089/>) Erişim Tarihi: 30.04.2015

(<http://www.boijmans.nl/en/10/press/pressitem/163>) Erişim Tarihi: 07.05.2015

(<http://www.antikalar.com/bedri-rahmi-eyuboglu/>) Erişim Tarihi: 05.03.2015

(<http://www.tarihnotlari.com/fikret-mualla-saygi/>) Erişim Tarihi: 08.04.2015

(<http://www.msxlabs.org/forum/sanat-tr/14202-fikret-mualla-saygi.html#ixzz3ZCpOSzNz>) Erişim Tarihi: 12.04.2015

(<http://www.aylakadamiz.com/wp-content/uploads/2010/02/bedrirahmi-3.jpg>) Erişim Tarihi: 14.04.2015

(<http://www.msxlabs.org/forum/sanat-tr/10845-bedri-rahmiyuboglu.html#ixzz3ZCxEW2O2>) Erişim Tarihi: 20.04.2015

(<http://www.dogancaymuseum.org/pPages/pGallery.aspx?pgID=579&lang=TR&section=3&sanID=40>) Erişim Tarihi: 21.04.2015

(<http://kids1.tate.org.uk/henri-matisse-and-his-colourful-cut-outs/>) Erişim Tarihi: 17.05.2015

(<http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2014/matisse/the-swimming-pool.html>) Erişim Tarihi: 20.10.2015

(<http://www.artfulliving.com.tr/sanat/matissein-son-donemi-kesik-kagitlar-sergisi-i-1393>) Erişim Tarihi: 18.05.2015

(http://fashionandstylefashionsourcebook.com.tr/2009_11_01_archive.html) Erişim Tarihi: 23.05.2015

(<http://www.dwell.com/post/article/textile-exhibit-feature-picasso-dali-matisse-designs>)

Erişim tarihi: 23.04.2015

(www.arkofcrafts.com) Erişim Tarihi: 24.05.2015

(<http://hereelsewhere.com/see/yves-saint-laurent-the-retrospective/>) Erişim Tarihi: 05.06.2015

(<http://www.architecturaldigest.com/gallery/ten-creatives-inspired-by-matisse-slideshow>) Erişim Tarihi: 06.06.2015

(<https://thegenealogyofstyle.wordpress.com/2014/06/23/matisse-inspired-fashion/>) Erişim Tarihi: 06.06.2015

(<http://www.eokulegitim.com/sonia-delaunay-kimdir/>) Erişim Tarihi: 15.06.2015

(<http://Sandrachiricocouture.Weebly.Com/-Sonia-Delaunay-Textile-Artist>) Erişim Tarihi: 15.06.2015

(<http://www.catwalkyourself.com/fashion-dictionary/fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

(<https://coubain.wordpress.com/2014/01/13/colours-of-the-fauvism/>) Erişim Tarihi: 25.07.2015

(<http://vogue.com.tr/defile/jean-charles-de-castelbajac-2015-ilkbaharyaz>) Erişim Tarihi:22.12.2015

(<http://www.gorgeautiful.com/dolce-gabbana-rtw-spring-summer-2014-milan-fashion-week/>)Erişim Tarihi: 20.12.2015

(<http://thefashioninsider.com/2015/06/09/versace-resort-fw-201516/>) Erişim Tarihi: 10.12.2015

(<http://www.femalemag.com.sg/6793/street-style-4-ways-to-channel-top-fashion-b-chiara-ferragni/>) Erişim Tarihi: 10.12.2015

(<http://thefashioninsider.com/2015/06/09/versace-resort-fw-201516/>) Erişim Tarihi: 28.11.2015

(<http://www.denimjeansobserver.com/mag/2015/09/06/shirtdress-you-up-2015-2016-fall-autumn-winter-womens-fashion-trends-style-onesie-sweaterdress-long-blouse-denim-jeans-observer/>) Erişim Tarihi: 22.12.2015

(<http://www.missmoss.co.za/2014/02/12/tata-naka/>) Erişim Tarihi: 15.06.2015

(<http://www.sophisticatedlace.com/search?updated-max=2012-10-03T19:03:00-07:00&max-results=7>) Erişim Tarihi: 21.12.2015

(http://www.beatpie.com/2014/01/random-crush_25.html) Erişim Tarihi:17.06.2015

(<http://www.missmalini.com/2011/08/29/versace-2012-collection-inspired-by-artist-henri-matisse/>) Erişim Tarihi: 20.07.2015